City.

THE STANDARD BEARER

A REFORMED SEMI-MONTHLY MAGAZINE *published by*
THE REFORMED FREE PUBLISHING ASSOCIATION, GRAND RAPIDS, MICHIGAN

Subscription communications should be addressed to F. Prins, 1119 Fulton St., N. E., Grand Rapids, Mich.

Editorial Staff:
H. HOEKSEMA G. M. OPHOFF
G. VAN BEEK

Entered as second class mail matter at Grand Rapids, Michigan

Communications relative to contents should be addressed to Rev. H. Hoeksema, 1139 Franklin St., S. E., Grand Rapids, Mich.

Vol. IV, No. 10 FEBRUARY 15, 1928 Subscription Price, $2.50

MEDITATION

A SHELTER IN THE TIME OF STORM

> The Lord is good, a stronghold in the day of trouble; and He knoweth them that trust in Him. —Nahum 1:7

Good is the Lord!

Of a sudden these words appear in the midst of awfullest threatenings of wrath and vengeance.

They come upon us unexpected, like the single shaft of sunlight piercing for a moment the dark and threatening clouds and cheering with a message in gold the earth with the promise that presently the darkness shall roll away and the light shall shine again; like a sudden lull in the storm . . . .

Jehovah had been depicted by the prophet in all the fierceness of His anger against the wicked. He is jealous and burning with zeal for the maintenance of His holiness. He is a God that revengeth and is furious in His anger. Wrath is heaped up for His enemies, the vials of His anger are filled and He will pour them out. He will not all acquit the wicked. He comes in the whirlwind. In the storm He descends. The clouds are like dust which He raises by His furious coming. By His rebuke and through the fire of His hot anger the sea is dried up together with the rivers. Bashan and Carmel languish. The mountains quake for fear. The hills melt. The earth is burned at His presence. The world and all its inhabitants are consumed. Like fire, molten fire, His fury is poured out. In His anger the mighty rocks are thrown down . . . . .

Terrible in His wrath is Jehovah!

Who can stand before His indignation?

Who can abide in the fierceness of His anger?

Then, suddenly: Good is Jehovah, a stronghold in the day of trouble; and He knoweth them that trust in Him!

Fear not, ye children of the Lord, ye that trust in Him, for the anger of His countenance does not burn against you. When ye behold the Lord descend as furious avenger, do not tremble and be not amazed! Neither let your heart be filled with doubts and misgivings and evil thoughts of the Lord your God. For the Lord is good. And because He is good He must be the furious avenger of evil and He cannot acquit the doer of iniquity!

Oh, Jehovah is good!

He is good, not in the weak and miserable and sinful sense wicked and corrupted minds frequently imagine Him to be; not so that He winks at sin and loves the wicked and the righteous alike, causing all to be full of bliss and joy. For His goodness is righteousness and holiness and truth. His love is purer than the snow before it is soiled through contact with the earth. He is in Himself goodness and there is no evil in Him. Such is His very Being; such is His nature; such is all His mind and will. Such is all His life and activity. And as He is good in Himself, so He is good to all His creatures, the Supreme Goodness, the implication of all goodness, the Sole Fount of whatever good there may anywhere exist. Another source of goodness there is none. Beside Him there is no God and no good. To live apart from Him is death. It is good His face to see. Whoever in any sense separates himself from Him, must needs experience that he is isolated, severed from the sole source of all goodness . . . .

He is good unchangeably. For His name is Jehovah, I Am! He is, therefore, goodness absolute, the uncaused Cause of all goodness. There is no source other than Himself, deeper than His own infinite Being whence He derives His goodness. Neither is there in Him variableness or shadow of turning. He is the ever active power of goodness, yet His power never diminishes. He is the continuously overflowing Fount of goodness, yet there is in Him no decrease . . . . . .

And because He is good, unchangeably good, therefore He is furious in His anger and therefore He cannot acquit the wicked. Because He is good He always doeth good; because He is righteous He ever executeth righteousness; because His very love is pure and righteous, holy and just, therefore He cannot tolerate the wicked in His presence and receive the doer of iniquity in His communion . . . .

His anger burns against the wicked because He is holy in His love.

Good is the Lord!

Jehovah is good!

And in His goodness He loves the righteous.

For the righteous are they whom He knew in love from before the foundations of the world and He chose them in Christ in order that He might lead them to glory.

The righteous are they, over whom He manifested His love, when He sent His Beloved into the world, in the form of a servant, though He was Lord of all. He revealed His unchangeable and unfathomable love, when in that form of a servant His Son humbled Himself into the deepest reproach and pains of hell, having taken upon Himself the sins of those whom the Father had given Him and by His suffering and humiliation making reconciliation for them.

They are those, whom by wondrous power of grace the Father draws into living fellowship with His Son, our Lord Jesus Christ, by the power of His resurrection regenerating them unto a living hope, pouring forth into their hearts a new life and a new hope, calling them by the almighty voice of His Word and translating them from darkness into light. Thus He makes them righteous. He delivers them from all the power of the devil. He liberates them from the law of sin and death. And He creates with them a new heart with a new desire to walk not only according to some but according to all His commandments. They are those that love His precepts and keep them. Oh, they often blunder and stumble in the way! For the power of sin is still within them and often seduces them from the path of the Lord's commandments. Perfection they have not reached. But they hate and eschew evil and detest the ways of the evil-doer. And while often they must humble themselves in sorrow and penitence before their Lord in Christ, yet they struggle and carry on the battle, the light of hope in their eyes that once they shall walk in perfectly white garments of purest holiness!

To them Jehovah is good!

Good as the unchangeable I Am!

His relation toward them is that His everlasting covenant.

And even as His perfect goodness becomes manifest in His wrath and vengeance over the wicked, so He reveals that He is good by loving the righteous and filling them with everlasting bliss and joy.

They need not fear in the day of His wrath, for when destruction shall be upon the earth, the Lord is a stronghold to His people.

When storms of trouble rage the good Lord is to them that love Him a Shelter . . . . .

Oft through the storm they must go.

For the way to glory is a way of suffering and trouble. There is no other way. He that would be victor must needs fight. It was the good Lord's good pleasure that the children of His love should appear for a while in the world of darkness as children of light to the glory of His wondrous grace. And because of it they must ofttimes suffer. For as the darkness is judged by the light and condemned the former hates the latter and always exerts itself to extinguish it. Besides, the good Lord sends judgments of destruction and desolation upon a world of darkness that rises against Him and against His people. And in that world are also His people. They, too, partake of the suffering of this present time to which the world is subject because of sin. With the whole creation they groan. Of the world's sorrow and grief, sickness and pain, war and famine, desolation and death they partake . . . . .

But the good Lord is to them a stronghold in the day of trouble!

He is a fortress, where one finds safety in the hour of danger.

A shelter in the time of storm.

Not so, indeed, that, protected by His mighty care they need not suffer according to the flesh. They must. But, protected by their mighty Lord all things must work together for their salvation and their very enemies must be instrumental unto their salvation.

How safe they are in that impregnable stronghold!

A shelter of almighty love!

Good is Jehovah! Loving the righteous.

A stronghold in the day of trouble.

A shelter in the time of storm.

The Lord is good!

How worthy of the most perfect trust is the good Lord!

For those, that put their confidence in Him, shall never be ashamed. He knows them . . . .

In deepest root confidence is an act of love, of that very love the good Lord spreads abroad in the hearts of whom He loves.

Hatred does not trust, cannot but be filled with distrust and dark apprehension with respect to its object. But love is trusting. It is like the little child clinging to father and feeling safe in the hour of danger.

Confidence is first of all the assurance that the one in whom we trust loves us. So is trust in Jehovah. The love He spreads abroad in our hearts does not first of all witness within us that we love Him, but, as it truly is, that He loved us, loved us first, loved us from before time began, loved us with a great love. The love wherewith we love God never will be more than a response to the love wherewith He loved us, a response He drew forth by His almighty grace. Hence, confidence must needs center in the cross. There it finds the strongest testimony that the good Lord loved us. There is its greatest, its most wondrous manifestation. Looking at the accursed tree the believer is assured that Jehovah loved and loves him and that he may surely surrender himself to the good Lord as a stronghold in the day of trouble. There is no fear in love . . . .

Trust is the firm assurance that the good Lord is

Jehovah, faithful and true, Who never changes, with Whom there is no shadow of turning. As long as there is fear in our hearts that the Lord may at any time change and alter His attitude towards us, there can be no perfect confidence. But our God is Jehovah. More changeless than the Rock. Though we change frequently, though we often sin against Him, always may we turn to that immutable love that manifested itself in the blood of the cross. And looking at Calvary, and remembering that He loved us and surrendered His only begotten Son for us while we were yet sinners, we will approach Him with quiet confidence and seek shelter with Him in the time of storm ....

To confide is to be assured that He in Whom we put our trust is strong and mighty to help in the day of trouble. Love may be ever so fervent and faithful, but if it is lacking in power to help we cannot find a safe shelter in it. But the love of God is as infinite in power as it is unfathomable in its depth. He is as strong to help as He is full of mercy. Surely no trouble can overwhem us, no enemy can destroy us, no danger can come near us, when we seek our refuge in Him Who revealed His power over sin and death and hell in the sacrifice of His Beloved. The cross and the resurrection of our Lord Jesus Christ are the signs of His almighty power to save and to deliver in the day of trouble .....

Hence, that trust of love, whereby we know that He loves us, that His love is faithful and true, strong to save and to protect and to deliver, seeks refuge in Him and feels assured that the devil and all our enemies are powerless to hurt us!

Neither is there any danger, that the Lord will cast us out.

For He knows them, that put their trust in Him ....

He knows them with a knowledge of love.

He knows them in distinction from the ungodly upon whom He pours forth the molten fire of His wrath and furious anger. And though He may come in fury upon His enemies, so that the mountains languish and the hills melt, and all the earth quakes and trembles because of the fury of His wrath; and though they that trust in Him are right in the midst of the raging storm of His judgment over the ungodly, yet will He be a stronghold in the day of trouble to them that seek refuge with Him. In the general upheaval caused by His fierce wrath no harm will come nigh them.

He knows them in their needs and troubles. He knows the way in which they must be led to inherit the city that hath foundations, the incorruptible treasure that is kept in heaven for them. He knows their weaknesses and their fears, all their wants and how to supply them.

He knows them, because He chose them. His knowledge is before they were. They are His handiwork. And He remembers that they are dust ....

Thus they walk their way and fight their battles, assured that all is well.

Leaning on the Lord, they have peace and joy in their strong and faithful Lord even in the midst of trouble.

For a shelter in the time of storm is Jehovah.

Good is the Lord!

H. H.

Des Doods Macht en Onmacht

Bekrans met loof u vrij den schedel,
Met eerlaurieren, versch geplukt!
Waar is de lauwerkrans, zoo edel,
Die niet de dood heeft afgeplukt?
Waar is de staf der heerschappije,
Die voor de doodsknods niet bezweek?
Waar is de feest- en prachtkleedije,
Die voor het grafgewaad niet week?

Tast op uw ruime korenschuren,
Met d' eelste vrucht van veld en tuin!
Versier met zijde en goud uw muren
Van marmersteen en rotsarduin!
Wie heeft door keur van veld en tuinen
Den dood door zilver omgekocht?
Wat sterkte stoof niet heen in puinen,
Schoon ook door reuzekracht gewrocht?

Laat schuimen uwe feestbokalen
Van 't eelste, dat de wingerd biedt;
Laat dreunen uwe feestdanszalen,
Bij snarenspel en jubellied!
Wie heeft den dood een kelk geschonken,
Waarmee hij lachend henenvlood?
Waar heeft zoo schoon een lied geklonken,
Waarvoor het graf zijn kaken sloot?

't Is alles schoon, 't is alles heerlijk;
't Is alles gave van omhoog!
Maar licht voor 't hart te zeer begeerlijk,
Te zeer begeerlijk voor het oog.
't Is waard om Hem een krans te vlechten,
Die 't alles schiep, die 't alles gaf;
Maar ach, niet om de ziel te hechten
Aan 't geen haar loslaat bij het graf!

Maar Hem een lied en Hem de krone,
Die sterker is dan graf en dood!
Die heerlijk praalt op 's hemels trone,
Sinds 't graf zich voor zijn schreen ontsloot;
Maar Hem een tempel in de harten,
En van gebeen een bloemfestoen,
Die perk stelde aan der helle tarten,
En zelfs den dood zal sterven doen.

J. De Liefde

HOFFELIJK

In *De Wachter*, orgaan der Christelijke Gereformeerde kerken, schrijft tegenwoordig Ds. A. J. Brink voor de rubriek "Praktijk der Godzaligheid," in de plaats van wijlen Ds. Hoekenga.

Natuurlijk zou men verwachten, dat een redacteur, die zulk een rubriek verzorgt, er vooral op zou letten, dat hij, althans in zijn schrijven, zelf die praktijk der godzaligheid in beoefening zou brengen.

En ik meen, dat bij die praktijk ook de hoffelijkheid en beleefdheid behoort.

Zoowel als de eerlijkheid.

Doch genoemde redacteur schijnt er niet aan te denken om deze sierlijke deugden te openbaren in zijn schrijven.

In het nummer van 25 Januari 1928 las ik van zijn hand het volgende:

"Dit artikel gaat over wat ik eenigen tijd geleden las in een *Christelijk* blad. (Ik cursiveer.) In dit blad verscheen een reeks artikelen over 'De Geloovigen en Hun Zaad,' geschreven *door een onder ons welbekenden leeraar.*" (Cursiveering van mij.)

Het is duidelijk, dat het Christelijk blad, waarop de schrijver doelt, de Standard Bearer moet zijn en de welbekende leeraar is natuurlijk ondergeteekende.

Nu zal het bij den redacteur van genoemde rubriek wel aan de vrees moeten worden toegeschreven, dat hij voor ons en ons blad eenige propaganda zou maken, dat hij onzen naam niet durft te noemen. Men is in Christelijke Gereformeerde kringen o, zoo bevreesd om ons zelfs maar te noemen. Het volk moet ons natuurlijk vergeten. De oorzaak hiervan is ongetwijfeld, dat men zijn eigen zwakheid en het onverdedigbare van hetgeen men uitsprak en deed diep gevoelt. En men moet toch eigen kerk redden! Daarom noemt men ons niet. En zoo zal Ds. Brink er wel toe gekomen zijn, om ons aan te duiden door de namen: "een Christelijk blad" en "een onder ons welbekenden leeraar."

Daarin toonen de broederen aan deze zijde van den oeceaan, in tegenstelling met de Gereformeerde broederen aan de overzijde, in het oude vaderland, hoe klein ze eigenlijk zijn. De zaak-Geelkerken wordt in Nederland niet onder stoelen of banken geschoven. Niet alleen in "Woord en Geest," orgaan der Gereformeerde Kerken (in Hersteld Verband), maar ook in schier alle bladen der Gereformeerde kerken, die zich bij Assen houden, Heraut, Bazuin, Reformatie en allerlei kerkboden schrijft men vrijelijk over die zaak. Men doet daar niet als een kwajongen, die onverwacht iemand een schop geeft en zich dan verbergt.

Maar hoe dit ook zij, en wat ook de reden mag wezen, waarom A. J. Brink schrijft zooals hij doet, het is zeker onhoffelijk, om over iemand te schrijven zonder zijn naam te noemen.

Ons blad, Ds. Brink, heet Standard Bearer. Ik stel er prijs op, dat gij het een volgenden keer bij zijn naam noemt.

Ook heet het niet Christelijk, maar Gereformeerd.

En ik acht het een beleediging, dat gij mij aanduidt als "een onder ons welbekend leeraar."

Hoffelijkheid behoort ook bij de praktijk der godzaligheid.

En ge moet in uw rubriek niet den indruk laten, dat ge eigenlijk wilt zeggen: doet naar mijn woorden, maar niet naar mijn werken.

* * *

EERLIJKHEID

Dezelfde schrijver meent in hetzelfde artikel critiek te moeten oefenen op hetgeen wij schreven over de zaligheid der vroegstervende kinderen.

Dat is natuurlijk zijn zaak.

Wij nemen hem dat niet kwalijk.

Ook niet, dat hij dat doet in zijn eigen blad, in plaats van in de Standard Bearer.

Dit alles is volkomen in orde.

Maar wel nemen we het hem kwalijk, dat hij niet eens de moeite neemt, om onze voorstelling aan zijn lezers weer te geven, dat hij zijn eigen woorden tusschen aanhalingsteekens zet en den indruk laat, dat het onze woorden zijn en dan op zijne woorden in plaats van de onze critiek oefent.

Dat is niet eerlijk.

Ik heb het oog op de volgende paragraaf:

"Maar de schrijver ging nog verder en gaf eene revisie van dit deel der Canones. Ik geef zijn woorden uit mijn geheugen zoo getrouw mogelijk weer en indien ik ze verkeerd weergeef, dan zal ik de fout herstellen. Schrijver wilde het ongeveer zoo lezen: 'Godzalige ouders moeten gelooven, dat hunne kinderen, die in hunne prille jeugd sterven, zalig zijn *naar de verkiezing.*' (De cursiveering is van mij.)"

Zoo schreef Ds. A. J. Brink.

Hij schrijft zijn eigen indrukken van mijn schrijven, in zijn eigen woorden, plaatst ze tusschen aanhalingsteekens, alsof ze van mij waren, zet er dan nog tusschen twee haakjes achter: "de cursiveering is van mij," alsof al het overige letterlijk van ondergeteekende ware. En feit is, dat zulk een zin nooit uit mijn pen gevloeid is.

Welnu, dat is niet eerlijk.

Het schrijven van Ds. A. J. Brink is zeker niet naar de praktijk der godzaligheid.

Daartoe behoort toch zeker ook vooral de eerlijkheid.

En leugens hebben we al veel te veel gehad in den laatsten tijd.

Ik zal dan ook wachten, totdat Ds. A. J. Brink zijn fout herstelt, zooals hij zelf belooft te zullen doen. En niet alleen de fout van oneerlijkheid, maar tevens die van onhoffelijkheid.

Als Ds. Brink mij en ons blad hoffelijk wil behandelen, ons bij zijn lezers bij onzen waren naam wil voorstellen, en dan letterlijk mijn woorden tusschen aanhalingsteekens wil zetten, dan zal ik hem antwoorden.

Zooals het nu staat is hij geen antwoord waard.

* * *

TOCH NOG SCHEEF

In hetzelfde nummer van De Wachter schrijft Ds. D. Zwier een artikel over de Methodistische voorstelling der algemeene verzoening.

Het artikel is over het algemeen zuiver Gereformeerd en het verdedigt de waarheid, dat Christus' voldoening niet voor alle menschen, maar alleen voor degenen, die Hem van den Vader gegeven zijn, werd aangebracht.

Ook wijst hij die teksten, die aangehaald worden, om zulk een leer der algemeene verzoening te verdedigen en te bewijzen uit de Heilige Schrift, zeer beslist van de hand. Teksten, waarin wordt gezegd, dat God wil, dat alle menschen zalig worden, dat Christus een verzoening voor de zonden der geheele wereld is, etc., zoo zegt de schrijver, kunnen in het verband heel gemakkelijk verklaard worden in beperkten zin.

Wij lazen dit alles met instemming.

En we dachten: er is toch nog hoop, dat onder leiding van sommige predikanten in de Christelijke Gereformeerde kerken de valsche voorstelling, die in Punt I van 1924 gegeven werd, als zou de Heere toch Zijn heil in algemeene genade aan allen zonder onderscheid *aanbieden*, weer wordt herroepen. Er is althans een poging, om de Gereformeerde waarheid weer voor het bewustzijn van het volk te brengen. En hoe zou de Heere aanbieden, wat er niet is? Hoe zou Hij, die niet liegen kan, aan menschen, voor wie er geen rechtvaardigmaking in het bloed van Christus verworven werd, toch zeggen, dat ze er wel is en haar welmeenend aanbieden? En hoe zou er genade liggen in de prediking des Evangelies voor hen, die de Heere niet wil zaligen en die door het verwerpen van dat Evangelie grooter verdoemenis waardig worden?

Zoo dachten we, en we verblijdden ons reeds.

Want natuurlijk verblijden we ons, als we, van wie dan ook, de zuivere Gereformeerde waarheid hooren of lezen.

En zouden we ons niet hartelijk verblijden, als de kerken, waarin we zijn geboren en getogen eens terugkwamen van heur grove dwalingen en tevens belijdenis deden van het onrecht ons aangedaan?

Doch tegen het einde van genoemd artikel komen de dingen toch nog weer scheef te staan en doet de schrijver een poging, om te bewijzen, dat er van die particuliere voldoening van Christus toch nog algemeene zegeningen afvloeien voor geheel het menschdom. Hij wil blijkbaar de onmogelijke leer eener algemeene genade handhaven en die verbinden aan het zoenbloed van den Heiland. Hij doet die poging in de volgende paragraaf:

"Nu behoeft het geen breed betoog, dat dit hier allerminst uit volgt. (Uit Joh. 1:9, namelijk: Deze was het waarachtige licht hetwelk verlicht een iegelijk mensch komende in de wereld, H. H.) Zeker is het waar, dat Christus' voldoening beteekenis heeft voor de wereld in het algemeen. De uitverkorenen leven in creatuurlijk verband met geheel het menschelijk geslacht. Het gevolg daarvan is, dat de wereld met de uitverkorenen deelt in vele algemeene zegeningen als vrucht van Christus' werk, zooals algemeene verlichting, bearbeiding met de waarheid, historisch geloof, etc. Maar dit houdt geenszins in, dat alle menschen nu ook krachtens deze algemeene verlichting van hun onmacht ten goede verlost zijn en weer een vrijen wil ontvangen om de zaligheid te kunnen aannemen. Dat wordt hier door Johannes gezegd noch bedoeld."

Dit laatste is natuurlijk waar. Een algemeene verzoening of mogelijkheid daarvan wordt in dat tekstwoord door Johannes gezegd noch bedoeld. Maar Ds. Zwier zal zelf ook wel weten, daarvoor kan hij te helder denken, dat ook hetgeen hij schreef door Johannes gezegd noch bedoeld werd.

De aangehaalde paragraaf deed voor mij de deur weer dicht.

Het is een bewijs, dat men toch nog de wanhopige poging volhoudt, om een zekere algemeene genade uit de Schrift te halen.

En zoolang men dat blijft volhouden zal men wel in zijn eigen garen verward moeten blijven, ook al komt er zoo nu en dan nog eens een Gereformeerd artikeltje in De Wachter tegen het Methodisme.

Ik schreef: wanhopige poging.

Want de tekst uit Joh. 1:9 geeft hoegenaamd geen aanleiding om te schrijven, wat Ds. Zwier schreef.

Immers doelt Johannes in dit tekstwoord niet op den Christus als het Vleeschgeworden Woord, maar eenvoudig op den Eeuwigen Logos, door Wien alle dingen gemaakt zijn. Dit is duidelijk uit het volgende vers: "Hij was in de wereld, en de wereld is door Hem gemaakt; en de wereld heeft Hem niet gekend." De bedoeling is dus om aan te toonen, dat dezelfde Christus, die in het vleesch gekomen is, het Eeuwige Woord is, door Wien alle dingen geschapen zijn. Het gaat dus niet in vs. 9 over eene verlichting, die als zegening zou afvloeien van het kruis, maar over natuurlijk licht, dat door Gods Voorzienig bestel door het Woord alle menschen verlicht. Dat een mensch een redelijk-zedelijk schepsel is wordt aangeduid door het beeld van licht. Dat licht ontvangt ieder mensch zeker door het Woord, waardoor alle dingen geschapen zijn en Die in de wereld is en blijft. Maar dat dit natuurlijk licht opzichzelf geen zegen is, schoon het den mensch alle verontschuldiging voor God ontneemt, blijkt aanstonds als Johannes er in het tiende vers aan toevoegt: "en de wereld heeft Hem niet gekend." Of zooals hij het in vs. 5 uitdrukte: "Het Licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft hetzelve niet begrepen." Dit schijnen van het Licht in de duisternis, terwijl de duisternis het niet begrijpt, is natuurlijk geen algemeene zegen, maar een oordeel. En zeker heeft het zijn grond niet in de voldoening van Christus. Immers, die voldoening verwierf voor Gods volk niet dat natuurlijk licht, maar de verlossing van de duisternis en dat geestelijk licht, waardoor ze Hem wel kunnen kennen.

In de tekst ligt dus zulk een beschouwing, als Ds. Zwier ons tracht te geven, niet.

Hoe zou het bovendien ook anders kunnen?

De voldoening van Christus, zoo schrijft Ds. Zwier zelf, is particulier. De Heiland is alleen gestorven voor de Zijnen. Alleen voor hen heeft Hij verdiend, wat Hij door Zijn zoenbloed verwierf. Hoe zou er nu toch weer eene algemeene beteekenis kunnen worden gehecht aan die voldoening van Christus, en er zegen afvloeien van het kruis, voor degenen, voor wie het niet voldeed?

Dat staat niet alleen niet in den tekst, maar het is ook onmogelijk.

De Heiland is voor de Zijnen gestorven.

Zijn dood heeft ook alleen voor de Zijnen zegen.

En door de poging om dit anders voor te stellen zet Ds. Zwier de dingen toch nog weer scheef.

En dat is jammer.

H. H.

HET GEBONDEN ZIJN VAN SATAN EN HET EINDE VAN GOG EN MAGOG NAAR OPENB. 20:1-10

Natuurlijk zal onze Chiliastische broeder antwoorden, dat wij door onze verklaring van het gebonden worden van Satan en de duizend jaren als slaande op het grootste gedeelte van deze tegenwoordige bedeeling in tegenspraak komen met het overige gedeelte van Openb. 20:1-10, zoodat we aan de verzen, die nog volgen onmogelijk recht kunnen laten wedervaren. Vooral van de regeering der heiligen met Christus gedurende de duizend jaren en dat wel na de eerste opstanding.

Laat ons zien, hoeveel hiervan aan is.

Johannes zegt in vs. 4: "En ik zag tronen en zij zaten op dezelve en het oordeel werd hun gegeven." Hij spreekt hier dus van een volk, dat regeert, want dit is natuurlijk de beteekenis van de symboliek van tronen en het zitten daarop. En bovendien is dit ook reeds aangeduid in de uitdrukking: "en het oordeel werd hun gegeven." Oordeelen is een daad van koninklijke macht. In dit eerste gedeelte van vs. 4 zegt Johannes echter niet meer. Hij zegt ons niet wie het zijn, die op deze tronen zitten en ook niet waar we ons deze tronen moeten denken, in den hemel of op aarde. Dit laatste zegt hij ons echter wel in het overige gedeelte van den tekst. Daar toch zegt hij: "en ik zag de zielen dergenen, die onthoofd waren om de getuigenis van Jezus en om het Woord Gods, en die het beest en deszelfs beeld niet aangebeden hadden, en die het merkteeken niet ontvangen hadden aan hun voorhoofd en aan hunne hand; en zij leefden en heerschten met Christus als koningen de duizend jaren." De duizend jaren zijn hier klaarblijkelijk dezelfde als die waarin de duivel gebonden is. En in antwoord op de vraag, wie het zijn, die hier regeeren met Christus, zegt Johannes ons, dat het zielen zijn. Zij hebben hunne lichamen nog niet ontvangen. Zooals bij het openen van het vijfde zegel aan Johannes de zielen getoond werden, die gedood waren om het Woord Gods en de getuigenis, die zij hadden, Openb. 6:9. Ook in dit laatste gedeelte kan er geen sprake zijn van opgestane heiligen, maar het zijn gestorvenen in den Heere, die aan Johannes worden getoond. Zoo nu is het ook hier. Johannes ziet zielen, de zielen dergenen, die onthoofd waren om het Woord Gods en het getuigenis van Jezus. En met geen mogelijkheid is er bij eerlijke verklaring van Gods Woord van deze zielen een groep van opgewekte heiligen te maken, die op aarde met Christus regeeren gedurende de duizend jaren. Deze zielen ziet Johannes dan ook niet op aarde, maar met Christus in den hemel, zooals ook de zielen onder het altaar in Openb. 6. Natuurlijk moeten de Chiliasten dit wel ontkennen. Zij, die er zoo op staan, dat we ons aan de letterlijke verklaring der profetie moeten houden, wijken hier plotseling van hun eigen regel af. Dit niet te doen zou geheel hunne beschouwing in duigen doen vallen. Immers, als dit geen opgewekte heiligen zijn, dan regeeren deze zielen ook niet op aarde met Christus, en als ze niet op aarde met Christus regeeren, dan is er ook geen aardsch duizendjarig rijk. Daarom wijzen ze er dan ook op, dat "zielen" in de Heilige Schrift meer dan eens gebezigd wordt in den zin van personen naar lichaam en ziel. Zoo worden de eerste bekeerlingen op den Pinksterdag te Jeruzalem aangeduid als ongeveer drie duizend zielen, terwijl er daar toch geen kwestie over kan bestaan, dat de bedoeling is om te spreken van personen. Zoo wordt ons in Gods Woord gezegd, dat in de Ark weinige, dat is acht zielen behouden werden door het water, terwijl het toch duidelijk is, dat personen naar lichaam en ziel worden bedoeld. Zoo waren er met Paulus in het schip op reis naar Rome twee honderd zes en zeventig zielen, terwijl er ook in dit geval geen kwestie over kan bestaan of er worden personen bedoeld. Welnu, zoo zegt de Chiliast, zoo moeten we ook hier de tekst lezen. *Zielen* is figuurlijke taal en beteekent *personen*. Nu hebben we er reeds op gewezen, dat het wel eenigszins vreemd aandoet, als we den Chiliastisch gezinden broeder zoo plotseling hooren spreken van figuurlijke taal. Het binden van Satan en de duizend jaren moeten letterlijk verklaard worden, maar als het toekomt aan deze zielen, die als zielen geen plaats kunnen vinden in de Chiliastische beschouwing, dan hebben we opeens figuurlijke taal.

Doch dit is het ergste niet.

Wij hebben metterdaad geen bezwaar tegen figuurlijke verklaring van symbolische of figuurlijke taal. Maar het ergste is, dat deze figuurlijke verklaring in dit geval juist gansch niet van toepassing is. De voorbeelden die door den Chiliast worden aangehaald uit de Heilige Schrift, om aan te toonen, dat "zielen" wel de beteekenis kan hebben van *personen* zijn juist heelemaal niet van toepassing op de tekst in Openb. 20. Dit zal ieder duidelijk kunnen worden. Als er namelijk in de Schrift, en ook in onze taal, gesproken wordt van zielen voor personen, zoodat het geheel door een deel wordt aangeduid, dan staat er altijd een getal bij. Zoo spreken wij ook van *koppen* in plaats van manschappen, mits we er een getal

bij noemen. Iemand zal zeggen: de vloot was bemand met *zooveel* koppen, maar het zal niemand, die de Nederlandsche taal kent, in zijn hoofd komen, om als hij een schare menschen bij elkander ziet, te zeggen: ik zie koppen. Iemand zal zeggen, dat er in de haven *zooveel zeilen* zijn, maar daarom denkt niemand er aan, als hij schepen ziet, om te zeggen: ik zie zeilen. Zoo is het ook met de voorbeelden in de Heilige Schrift. *Drie duizend* zielen werden er op den Pinksterdag bekeerd; *acht* zielen waren er in de ark; *twee honderd zes en zeventig* zielen waren er met Paulus in het schip; maar de Schrift zegt nooit, als ze eenvoudig personen bedoelt zonder meer: ik zag zielen. Welnu, in Openb. 20 is zelfs de gedachte aan een getal niet te vinden. Johannes zegt eenvoudig: ik zag zielen. In de tweede plaats dient er wel op te worden gelet, dat er in al de overige voorbeelden der Schrift hoegenaamd geen gevaar is voor misverstand. Als de Schrift zegt, dat er in de ark acht zielen door het water behouden werden, dan is er geen gevaar, dat iemand dit verkeerd zal opvatten en niet aan personen zal denken, naar lichaam en ziel. En zoo is het met alle andere voorbeelden in Gods Woord. Maar hier is het geheel anders. Johannes spreekt immers niet alleen van "zielen" zonder meer, maar hij ziet de zielen *dergenen, die onthoofd waren om het Woord Gods*. Het zijn hier dus de zielen na den dood. Zij zijn den tijdelijken dood doorgegaan. En nu zal toch ieder moeten toestemmen, dat dit wel een allervreemdste en verwarrendste wijze van spreken zou zijn, werden hierdoor aangeduid de opgewekte heiligen, hier op aarde levende in een aardsch vrederijk. Voeg daaraan nu toe, dat in Openb. 6 op dezelfde wijze gesproken wordt van zielen, die gedood waren om het Woord Gods en de getuigenis, die ze hadden, en dat het op die plaats toch geen twijfel kan lijden, of er worden gestorvene heiligen in den hemel bedoeld, en het zal u duidelijk zijn geworden, dat de verklaring van den Chiliast niet opgaat, gezocht is, niet uit de Schrift is gehaald, maar er metterdaad in gelegd is, om de idee van een aardsch vrederijk te kunnen handhaven. Van deze gezochte verklaring, die niet in harmonie is met den tekst en met de overige gedeelten der Schrift, waar van "zielen" sprake is, hangt toch alles af voor den Chiliast. Zijn dit geen opgewekte personen, maar metterdaad zielen in den hemel, dan valt heel de beschouwing van een duizendjarig vrederijk op aarde. En het is onze overtuiging, gegrond, zooals we meen ik hebben aangetoond, op de Schrift zelf, dat "zielen" met geen mogelijkheid zoo verklaard kan worden, dat hier opgestane heiligen worden bedoeld.

Maar de Chiliast is nog niet voldaan. Hij zal u tegenwerpen, dat er van den toestand dezer zielen, die met Christus regeeren gedurende de duizend jaren, aan het einde van vs. 5 toch met duidelijke woorden gezegd wordt: "Deze is de eerste opstanding." En dat is waar. En de millennialistische broeder zal er natuurlijk den nadruk op willen leggen, dat door deze woorden wordt aangeduid de lichamelijke opstanding der rechtvaardigen bij het ingaan van het duizendjarig rijk. Maar toch valt het niet moeilijk om aan te toonen, dat ook in dit opzicht de verklaring van den Chiliast niet strookt met den tekst. In de eerste plaats niet, omdat *deze* terugslaat op vs. 4 en daarom vs. 5 moet verklaard worden in het licht van vs. 4. Op de vraag dus: welke is de eerste opstanding? geeft Openb. 20 ons geen ander antwoord dan: de verheerlijkte toestand der zielen in den hemel, die met Christus regeeren. Ik weet het wel, dat ook de wedergeboorte op grond der Heilige Schrift de eerste opstanding, als opstanding uit den geestelijken dood, kan worden genoemd. Maar dit is niet het standpunt van Openbaring. *Deze* slaat terug op de zielen, die onthoofd waren, op tronen zaten en met Christus regeerden de duizend jaren. Als ge dan ook aan den tekst vraagt, welke de eerste opstanding is, dan antwoordt ons de Schrift: het verhoogd worden der geloovigen uit den strijd in de overwinning met Christus in den hemel, onmiddellijk na den dood. Maar er is ook nog een ander, niet minder gewichtig bezwaar tegen de verklaring, die de Chiliast van dezen tekst wil handhaven. Immers verklaart hij deze eerste opstanding zoo, dat ze bedoelt *een eerste groep van opgestanenen*. Vóór het duizendjarig rijk worden de rechtvaardigen opgewekt, na het duizendjarig rijk de goddeloozen. Een eerste en tweede opstanding in den zin van *verschillende stadia van opstanding* en dat wel in betrekking tot *dezelfde personen* kent de Chiliast niet. Toch is het zeer duidelijk, dat dit wel de bedoeling van Openbaring is. De Schrift spreekt hier niet van een opstanding van een eerste en tweede groep, maar van verschillende stadiën in de opstanding der heiligen. Dit is zeer duidelijk als we de uitdrukking gaan vergelijken met die andere uitdrukkingen, die we ook in hetzelfde boek der Schrift en in ditzelfde verband vinden: de eerste en tweede dood. Ook de uitdrukkingen *eerste en tweede dood* slaan nooit op een eerste en tweede groep gestorvenen, maar op verschillende graden in den dood. De eerste dood is ons sterven, de tijdelijke dood. De tweede dood is het diepere ingaan in den dood, het ingaan in het eeuwig verderf. Welnu, zuivere verklaring der Schrift eischt zeker, dat we in hetzelfde licht ook verklaren de uitdrukkingen: eerste en tweede opstanding. De eerste opstanding is dan de heerlijkheid, die ons wacht onmiddellijk na het sterven. De tweede opstanding, schoon hier niet letterlijk zoo genoemd, maar wel beschreven in de verzen 12-15 is dan de verdere opstanding des lichaams. Zoo is de verklaring ook in harmonie met de woorden: *deze* is de eerste opstanding, een uitdrukking, die, zooals we hebben aangetoond, terugziet op de zielen, die met Christus regeeren de duizend jaren.

Nog eene tegenwerping moeten we onder de oogen zien. De Chiliast toch zal zich nog weer beroepen op vs. 5, waar gezegd wordt: "Maar de overige der dooden werden niet weder levend, totdat de duizend jaren geeindigd waren." Nu kan dit geen ernstig bezwaar zijn, omdat ook de Chiliast niet zal willen volhouden, dat op zijn standpunt de overige der dooden wel ooit in den waren zin des woords weer levend worden. Wel zullen de goddeloozen aan het einde der duizend jaren (geheel deze bedeeling) weer opstaan uit den tijdelijken dood, doch slechts om onderworpen te worden aan de macht

van den tweeden, den eeuwigen dood. En dan zal het blijken, dat zij zalig zijn, die deelen in de eerste opstanding (de verheerlijking in den hemel), want in den dag der opstanding heeft over hen de tweede dood geen macht. En zoo is dan de voorstelling compleet. Johannes ziet de getrouwen na hun dood verheerlijkt in den hemel en regeerend met Christus. Zij alleen leven na hun dood. De overige der dooden ziet hij niet. Zij leven niet. Als straks het einde der eeuwen komt, dan zullen alle dooden worden opgewekt uit den tijdelijken, stoffelijken dood, doch zoo, dat de goddeloozen zullen ingaan in den tweeden dood, terwijl over hen, die deelen in de eerste opstanding de tweede dood geen macht heeft.

Deze zielen nu, zijn de zielen dergenen, die getrouw geweest zijn tegenover de macht van het beest en deszelfs beeld. De strijdende, zoowel als de triumfeerende kerk wordt als één geheel beschouwd in de Schrift. Het zijn hier dan ook niet alleen die zielen, die aan het einde der eeuwen geleefd hebben op aarde, toen de macht van den Antichrist haar hoogtepunt had bereikt, maar de zielen van heel de strijdende kerk, uit geheel deze bedeeling. Immers, de Antichristelijke macht is altijd in de wereld, naar de voorstelling der Schrift. Reeds in den eersten brief van Johannes wordt gesproken van antichristussen en de Heiland waarschuwt Zijne jongeren voor hun komst. Altijd heeft de Kerk te worstelen tegen de macht van den Antichrist ofschoon het waar is, dat deze zich ten slotte zal culmineeren in zijn groote krachtsopenbaring, zooals hij ons geteekend wordt in Openb. 13. En daarom is er niets vreemds in, dat de Schrift hier alle getrouwen beschrijft als degenen, die het beest en zijn beeld niet hebben aangebeden, en die gedood zijn om het Woord Gods en de getuigenis van Jezus. Geheel de getrouwe Kerk van Christus op aarde is altijd martelaarskerk, naarmate ze getrouw is, en om Christus' wil wordt ze altijd den ganschen dag gedood.

Maar deze strijdende Kerk op aarde is triumfeerend in den hemel. Zij regeert met Christus. Dit is duidelijk uit den tekst. Het is duidelijk uit de voorstelling, dat ze op tronen zitten. De troon toch is beeld van vorstelijke macht en heerschappij. Maar dit wordt ook met zooveel woorden ons in den tekst gezegd. Hun wordt het oordeel gegeven en zij heerschen als koningen met Christus de duizend jaren. Ook in deze voorstelling is er niets vreemds. Ze wordt ons meermalen in de Schrift gegeven. De beschouwing van een regeering der heiligen met Christus op aarde vóór de wederkomst en het einde aller dingen, op *deze* aarde, eer ze vernieuwd werd in de wedergeboorte aller dingen, vindt ge juist nergens in de Schrift, allerminst in Openb. 20. Maar de beschouwing, dat de geloovigen, onmiddellijk na den dood in den hemel met Christus zullen oordeelen en regeeren, vinden we meermalen. De Heiland moedigt met deze hope Zijn volk aan tot den strijd, als Hij hun, die overwinnen belooft, dat ze macht zullen hebben over de heidenen en, dat ze hen met een ijzeren roede zullen hoeden en in stukken slaan als een pottenbakkersvat, Openb. 2:26, 27. En nog weer heeft Hij voor Zijn getrouwe strijders in de wereld deze belofte: "Die overwint Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijnen troon, gelijk als Ik overwonnen heb en ben gezeten met Mijnen Vader in Zijnen troon," Openb. 3:21. Het is dus allereerst een regeering van Christus, aan Wien alle macht in den hemel en op aarde gegeven is, waarin Hij de getrouwe belijders van Zijnen Naam straks doet deelen in den hemel. En deze regeering van Christus met de Zijnen in den hemel staat dan ongetwijfeld op het allernauwst in verband met het gebonden zijn van Satan gedurende de duizend jaren. De Heiland regeert met de Zijnen van uit den hemel over alle dingen op zulk een wijze, dat de Satan gedurende deze bedeeling de natiën die aan de vier hoeken der aarde wonen, niet kan verleiden om op te trekken tegen het Christendom. We hebben op de beteekenis van dit feit reeds gewezen. Zouden de millioenen bij millioenen van heidenvolken macht hebben om op te trekken tegen het Christendom, het laatste zou naar menschelijke berekening geen plaats hebben voor het hol van zijn voet in de wereld. Doch zoo is het niet. Ten opzichte van hen is de duivel gebonden. De Christenvolken beheerschen de geschiedenis in deze bedeeling. En dit alles is voorgesteld in den tekst als het gevolg en de openbaring van de regeering van Christus en Zijne verloste heiligen in den hemel.

Zoo echter zal het niet blijven. Immers als de duizend jaren geëindigd zullen zijn moet de Satanas voor een kleinen tijd ontbonden worden. Dan zal hij uitgaan, om de volkeren, die aan de vier hoeken der aarde wonen, te verleiden en hen te vergaderen tot den krijg. Ze zullen optrekken uit alle oorden over de breedte der aarde, om de legerplaats der heiligen, de geliefde stad te bekampen en te vernietigen. Maar vuur van God uit den hemel zal hen verslinden en de duivel, die hen verleidde, zal voor eeuwig geworpen worden in den poel des vuurs, waar ook het beest en de valsche profeet zijn, vss. 7-10. De legerplaats en de geliefde stad is het Christendom in den breedsten zin des woords, het Christendom, zooals dat uit het oogpunt van en naar de beschouwing der heidensche volken het volk van Christus is. Zij beschouwen natuurlijk het uitwendig Christendom als het ware volk van den Christus Gods. Dat kan niet anders. Afgedacht van het ware geestelijk karakter van dat Christendom blijft het uitwendig, historisch Christendom naar de beschouwing van het heidendom toch het volk van Christus. Zoo was het onder het Oude Verbond met der heidenen beschouwing van Jeruzalem. Het Jeruzalem als stad was voor hen de stad Gods. Daar woonde Jehova en daar woonde Zijn volk. En tegen die stad als de stad Gods trokken ze meermalen op, zeggende in hun hart en tot elkander: Laat ze ontheiligd worden en laat ons oog schouwen aan Sion! Micha 4:11. Doch het booze plan van die heidenen werd niet zelden door den Heere gebruikt om Jeruzalem, dat van den Heere was afgeweken te kastijden en alzoo het ware, geestelijke Jeruzalem te redden. De schuld dier heidenen bleef, want zij bedoelden op te trekken tegen de stad des Heeren. Doch ze wisten de gedachten des Heeren niet, die hen gebruikte

om Jeruzalem, dat geestelijk Sodom en Gomorra geworden was, te bezoeken in Zijn toorn. Zoo stellen we ons ook het einde voor in verband met het losgelaten worden van Satan en het einde van Gog en Magog. Het Christendom zal bij dien tijd, op een kern van getrouwen na, die hunne knie niet gebogen zullen hebben voor het beest en deszelfs beeld, verbasterd zijn en antichristelijk geworden zijn. Doch dit antichristelijk rijk en zijn macht zal door het heidendom beschouwd worden als het Christendom, als het volk van Christus, den Gezalfden Koning. En met het booze doel om de "geliefde stad" te ontheiligen zullen ze optrekken en zich stellen tegen de legerplaats der heiligen. In den meest letterlijken zin des woords zullen dan de volkeren der wereld vergaderd zijn in de twee legermachten van het heidendom en het antichristelijk Christendom. Een wereldoorlog, zooals nimmer in de geschiedenis der wereld gestreden werd, zal dan plaats hebben. En de Heere zelf zal ten oordeel komen, om de booze machten te overwinnen, de volkeren te oordeelen en Zijn volk te verlossen voor eeuwig.

Zoo krijgen ook ongetwijfeld de dagen, waarin wij leven beteekenis voor ons bewustzijn. Immers schijnen de volkeren, die aan de vier hoeken der aarde wonen, alreede uit hun slaap te ontwaken. Gekerstend zijn die volkeren zeker niet, schoon ze de vormen van Westersche beschaving tot op zekere hoogte hebben aangenomen. Wel beginnen ze het vreemde juk der overheersching van de schouderen te werpen en te strijden voor eigen nationaal en onafhankelijk bestaan. Japan is een wereldmacht geworden. China strijdt en worstelt met hare millioenen bij millioenen, om haar plaats en macht in de geschiedenis te doen gelden. En Indië is onrustig geworden onder het juk van het trotsche Albion. Ook in dit opzicht leven we in beteekenisvolle tijden met het oog op de komst van het einde. Vele dingen wijzen er ons op, dat dit einde niet ver kan zijn. Worden we dan wakende en biddende bevonden. Dan zullen we niet vreezen. Vreeselijke dingen zullen nog moeten geschieden, naar elke teekening der Schrift, eer het einde daar zal zijn. Onverwacht mogen ook die dingen ons niet overvallen, opdat we niet verbaasd worden. Met het oog op onzen machtigen Koning, die ons van Israels God gegeven is, hebben we niets te vreezen. Als Hij aan onze zijde strijdt, dan zijn we veilig en is de overwinning gewis. En straks zullen we met Hem eeuwiglijk regeeren over alle dingen naar Zijne belofte.

Ik heb gezegd.

Would a man escape the rod,
See that he turn to God
The day before his death.

Or, could a man inquire
When it shall come, I say,
Then let him turn to-day.

Robert Browning

CAN A CLASSIS (SYNOD) DEPOSE A CONSISTORY?

Or, The Plain Truth About the Institution of the Church of Christ

The foregoing article was, in the main, a refutation of the proposition that " a church (denomination) must persistently refuse to grant unto the office-bearer or consistory, convinced that the doctrines of the church militate against the teachings of Scripture, the right to reject these doctrines and to severe the denominational tie. A church, so we are convinced, may not refuse to grant this right. Doing so, it (the church) is prohibiting its members from living their religious and moral convictions and attempting to bind their conscience.

However, in adducing our reasons for the stand we take, we were looking at the matter of secession chiefly from the point of view of the protestant. Would you not, someone may ask, speak a different language, if you should approach the above proposition from a different angle, viz., from the angle of the church? Is it not a fact, so the questioner continues, that the church which grants unto the protestant the right to reject its decisions and deliverances the veracity of which it is deeply convinced — is it not a fact that such a church is crushing to earth its own convictions and assuming the responsibility of a deed which it (the church) regards deeply sinful? Hence, whereas this church is convinced of the soundness of its doctrines, must it not, for conscience's sake, refuse to grant unto the conscientious protestant these rights?

Our answer to each of the above questions is an emphatic *No*. Though we should look at the matter of secession from the point of view of the church yet will we continue to denounce the attitude which the church, according to G. Hoeksema, must assume toward the office-bearer and consistory that rejects its (the church's) deliverances. A church (denomination) is not crushing to earth its own convictions and assuming responsibility for the protestant's deed when it (the church) grants him the right to secede. However, the church permits him (the protestant) to secede *on his (the protestant's) own responsibility*. And just this is the crux of the matter. The protestant must secede on his own responsibility. That is to say, he must hold himself and not the church accountable for his act. He shall not ask the church to meet the obligations of his deed. For the church, convinced of the correctness of its deliverances and doctrines, is of the conviction that the protestant is breaking away from the true church, yea, from the truth itself, and that, therefore, he is committing great sin. How, then, can the church grant unto the seceder the right to leave and at the same time keep its hands perfectly clean? The answer is ready: "By protesting against the act of secession, and by granting unto the seceder the right to withdraw on his own responsibility. That is to say, the church must say to this one: "You,

according to the conviction of the church, do err. The church is of the conviction that you are rejecting sound doctrine, that you, therefore, commit a grievous sin by leaving. Think before you act. Reconsider what you are contemplating doing. However, whereas it is your firm conviction that the church and not you err, and where as the (Christian Reformed) church, being fallible, may err in its judgment, it (this church) grants unto you the right to withdraw, yea, insist that you withdraw for conscience' sake. But know well, protestant, that your blood is upon your head."

Such is the speech of a church unto a protestant whom it (a church) grants the right to leave on his (the protestant's) own responsibility. Doing so, this church need have no fear that it is crushing to the ground its convictions disallowing its doctrines and shouldering the responsibility of the protestant's deed. This church is, however, admitting its fallibility. An admission of this kind becomes the (Christian Reformed) Church.

The question, then, whether Classis (or Synod) shall grant unto the protesting member the right to break with the church is incomplete. It cannot be answered with either a *No* or *Yes* but with an *It all depends.* Add to the question, "On the responsibility of the church" and the answer must be an unequivocable *No.* Classis (or Synod) convinced that it abides by the truth, may not grant unto the protestant the right to reject its decision and to break with the church on its (Classis' or Synod's) responsibility. If, on the other hand, we add to the question, "On the responsibility of the protestant" our answer must be an unmistakable *Yes.* Unto the protestant, willing to assume full responsibility for his deed, the church must grant this right. It must be a right guaranteed by the contract. A group of churches uniting on the basis of any other agreement commit a great sin, as we have before shown.

There is than a wide difference as to meaning between the proposition: "Classis (or Synod) grants unto the protestant the right to break with the church on its (Classis' or Synod's) responsibility," and the proposition: "Unto the protestant willing to assume full responsibility for his deed, Classis or Synod must grant the right to break with the church." The former of the two propositions is false; the latter true.

G. Hoeksema's brochure represents a mighty attempt on his part to convince his readers that though the protestant (not the church) assumes full responsibility for his act, Classis or Synod may not even then grant him the right to break with the church. This is evident from the following selections: "The question must be answered, *who* legally determines whether certain decisions are in agreement with the will of Christ? Whose judgment on this question shall be binding law in the Church?

"Rome answers, the Pope as the personal representative of Christ here upon earth and *as clothed with all His power* (Italics, G. H.) .... first (should be second, G. M. O.) the answer of the individualist who holds that each member can legally judge for himself and act accordingly .... Secondly, we have the answer of the Presbyterian, who holds that in the last analysis, always allowing for the right of protest, the decision of the Synod, the largest or broadest church body, is law in the Church. And between these two you have the Congregationalist, who puts the final decision into the hands of the local church or consistory. The latter is the view plainly expressed by those who teach the principles we are here criticizing" (Brochure, p. 32).

According to G. Hoeksema, then, the only perceptible difference between the Congregationalist and the individualist is that the individualist maintains that each member can legally judge for himself whether certain decisions are in agreement with the will of Christ and act accordingly that is withdraw, severe the denominational tie if he thinks he must, while the congregationalist avers that not each member but the consistory only has this right. G. Hoeksema has it then that Classis and Synod must forbid both the individual and the local consistory to judge for themselves and to withdraw if they think they must. What else does this mean but that Classis and Synod forbid the individual member and the local consistory to severe the denominational tie on their own (the individual's and the consistory's) responsibility?

Thus, those following these articles should ever keep in their eye that the proposition which G. Hoeksema is attempting to disprove (not prove) is that the church (denomination) cannot grant unto the protestant (neither the individual member nor the consistory) the right to use his own judgment and to withdraw for conscience's sake. G. Hoeksema literally says this. Attend to the following selection: "In other words, there is here upon earth a Church clothed with Christ's authority that has the right and the duty in the name of Christ to, among other things, interpret His Word, and to exercise discipline upon those who err in doctrine — *even though their conscience does not agree with such action* (Italics mine, G. M. O.). The (Christian Reformed) Church, then, must forbid its members to use their own judgment and to withdraw for conscience' sake. The Church, in other words, must bind the conscience of its members. So G. Hoeksema avers. I repeat the only premise that will yield G. Hoeksema's doctrine is the premise that the Christian Reformed Church is the infallible Church on earth.

Neither, of course, is it the contention of Hoeksema (G.) that the Christian Reformed Church must grant unto the protestant the right to withdraw on the responsibility of the church. Hoeksema is of the conviction that *under no condition* may the church ever grant unto the protestant this right.

In our previous article we directed the attention of our readers to at least two of the antecedent propositions yielding the various tenets constituting the system of church government advocated by G. Hoeksema. They are: (a) The Christian Reformed Church is infallible;

(b) The Christian Reformed Church must persecute a recalcitrant consistory. We do not maintain that G. Hoeksema is aware of it that the practices which he recommends are in part the out budding of the propositions presented above. Though he realizes it not, fact is that the only premises sanctioning the stand which he takes over against a consistory refusing to submit to the decisions of classis (or synod), are those which proclaim the infallibility of his church, and assert that an unyielding consistory must be persecuted. We showed that G. Hoeksema virtually literally asserts that his church cannot err. He *does* literally aver that his church must harrass those who insist on differing from it. He maintains, does he not, that upon a recalcitrant consistory must be imposed a pecuniary penalty. Such a consistory must be relieved of its properties. This is sheer religious persecution.

As to the premise that the Christian Reformed Church is infallible we showed from paragraphs taken from his brochure that G. Hoeksema did indeed adopt it either wittingly or unwittingly as his point of procedure. Let us pay close attention to the following paragraph wherein he attacks the views of his opponents. It reads this: "'Het bestuur blijft bij den kerkeraad,'" we are told. (Dat het bestuur bij den kerkeraad blijft is the contention not of G. Hoeksema but of Van Lonkhuyzen and others, G. M. O.) And to return to the point which we began to elucidate — just for that reason it must be well understood that the authority of Classis and Synod is *conditional* (so Van Lonkhuyzen maintains, G. M. O.). That is if Synod or Classis decide anything which a certain consistory considers un-Scriptural, that it is not duty bound to accept such a decision. And the refusal to be bound by such a decision is not rebellion or revolution (so says Van Lonkhuyzen not G. Hoeksema, G. M. O.). That is a right guaranteed by the contract. The consistory can reject such decisions in accordance with the contract, and therefore such action is not a severance of the denominational tie. Van Lonkhuyzen says: 'Tevens blijkt hieruit dat we van te voren een accoord maken dat als het voor ons duidelijk is dat het niet is Gode gehoorzaam, dat het tegen Gods Woord ingaat (natuurlijk ernstig en meenens en oprecht opgevat, tegen een uitgedrukt woord Gods) dat we het dan niet zullen behoeven aan te nemen. Daar is dus geen rebellie of revolutie. Dat is een accoord van kerkelijke gemeenschap.'"

G. Hoeksema, mark you, is opposed to the view that the authority of Classis and Synod is conditional; that "het bestuur bij den kerkeraad blijft"; that a consistory need not accept Classis' or Synod's decisions if it regards them un-Scriptural; that the refusal to be bound by such a decision is not rebellion or revolution; that it is a right guaranteed by the contract; that the consistory can reject such decisions in accordance with the contract. According to G. Hoeksema, then, a consistory must attach itself to that group of churches known as the Christian Reformed denomination by means of the unconditional promise that it will *always* submit to the decisions of Classis and Synod; that it will never withdraw. Such a consistory must concede that the church may never grant unto it the right to withdraw. Whereas any group of churches, no matter how sound doctrinally at the time of joining, may deteriorate and depart from the truth; and whereas it is Christ's will that men should withdraw themselves from a false church, it follows with inexorable logic that a consistory regards a group of churches as incapable of ever departing from the truth of it (the consistory) at the time of joining, promises this group never to withdraw; if it concedes that this group can never grant unto it the right to severe the denominational tie. G. Hoeksema is of the conviction that a consistory must promise the Classis (or Synod) of the Christian Reformed Church never to withdraw itself from under its jurisdiction. Hoeksema has it, then, that this Classis and this Synod, in a word, this church (the Christian Reformed) cannot err. That is to say, it is an infallible church. We invite G. Hoeksema or anybody under the sun to show that such a promise is not equal to the assertion that the Christian Reformed Church is infallible.

To this matter we attended in our previous article. In this essay it is our purpose to show that in his defense of the stand which the church is supposed to take over against a recalcitrant consistory, Hoeksema time and again turns against his own views.

Let us set out by attending once more to that paragraph in which G. Hoeksema asserts that as a good protestant he would refuse ultimately, after protesting once and again, to be bound by any decision of Classis or Synod which we considered fundamentally un-Scriptural. It reads thus: "As a good protestant the writer of this brochure also would refuse ultimately, after protesting once and again, to be bound by any decision of Classis or Synod which we considered fundamental un-Scriptural. But — and this is the point — we would also understand very well that we would then be rebelling against church authority, just as Luther and Calvin did. And though no protestant church claims to be infallible, yet in any given case, after prayerful consideration and reconsideration, it must claim that its doctrines are conform to God's Word and, therefore, it must ask acceptance and submission of all its members. And refusal to submit would be, from the viewpoint of the Church, *rebellion*" (Brochure, p. 77).

Before laying hold on the views coming to the surface in the above paragraph we ask our readers to bear in mind that G. Hoeksema is being assailed by us in his own territory. Let us make our meaning clear. G. Hoeksema maintains that a consistory, should it refuse to submit to decisions of Classis (or Synod), is making itself guilty of rebellion. A contention of this kind implies that Classis is a "hoogere bestuursmacht" elevated by the Lord Christ to the position of king of the churches. Says G. Hoeksema: "Now in the light of all this, the contention of Dr. A. Kuyper that ecclesiastical power in the first instance resides with the brotherhood, and not with the office-bearers, is seen to be erroneous. *Ecclesiastical*

power means authority to govern the Church in the name of Christ. The people never have that power in our system. They may never govern themselves. Before there is a consistory, they have the right and the duty to choose officers to rule them. After the election they must submit to them" (Brochure, p. 84). That, according to G. Hoeksema, Classis and Synod have this power to govern the Church is evident from the following paragraph: "Then it is no longer true, as Van Dellen and Keegstra preach, that 'het bestuur altijd bij den kerkeraad blijft.' Nor is authority ultimately in the hands of the people, as the Independents hold. *It is under Christ the King, in the hands of Classis and Synod* (in general matters only, of course). And this is not our theory, or anybody's private view. This is the plain teaching of the Formula of Subscription(?), which all our ministers and elders and deacons have signed, and in conformity with which they must act, and write and teach" (Brochure, p. 58). It is, then, the conviction of G. Hoeksema that Classis and Synod rule the churches in the name of Christ. Our contention is, on the other hand, that under Christ the only ruling body in the Church is the consistory. Hoeksema's view is a human invention. Classis is no "hooger bestuur" to which the local churches are subject. Hence, rebellion on the part of a consistory against Classis is out of the question. However, it is our desire to show that Hoeksema's system of Church government is like unto a house divided against itself; that there is violent conflict between the elements entering into the construction of this system. To show this we must meet our opponent in his own territory. That is to say, we shall have to concede momentarily, for the sake of argument, that Christ has crowned the Classis (and Synod) kings in the Church on earth. In the sequence it shall be made plain that this view is a human invention.

G. Hoeksema, then, though, according to his own statement, having promised Classis never to withdraw himself from under its jurisdiction and always to be willing to submit to Classis' decisions, nevertheless reserves for himself and the consistories the right to rebel against this body and to reject its decisions. This, as was jointed out in a former article, is one of G. Hoeksema's inconsistencies. Here he turns against his own views. The insistence on the right of rebellion on the part of G. Hoeksema, is an attack upon the entire system of Church government sponsored by him. Let us enter this matter a little more thoroughly than was done heretofore.

G. Hoeksema, once more, unconditionally promised never to quit the Classis. He did so when, according to his own admission, he signed the Formula of Subscription. He, then, also at once conceded that the Classis (or Synod) may and never can grant unto him or a local consistory the right to withdraw. Hoeksema shall have to admit that he making these promises is expressing a willingness always to refrain from rebelling against the authority of Classis. Such a one is waiving his right to reject classical decisions and to withdraw himself from under the jurisdiction of this body. Hoeksema (G.) then, unconditionally and in unmistakable terms promised the Classis (the Church) never to rise up in rebellion against it. Yet, lo and behold, on page 77 of his brochure he informs his readers that he would refuse ultimately to be bound by any decision of Classis or Synod which he considered fundamentally un-Scriptural; that he would then rebel against the authority of the Church, just as Luther and Calvin did. After having unconditionally promised the Church *never, never* to reject its authority he this day is glorying in the right of rebellion so dear to his heart. Says he: "We admit, we glory in the right of protest. We admit that the protestant idea of the pluriformity of the Church condemns excommunication with the Form of a member who desires to affiliate with some other orthodox Church. We admit the spiritual (not legal) right of rebellion against a Church whose doctrines are fundamentally un-Scriptural. We rejoice in the religious liberty our fathers have gained for us through blood and tears and suffering unspeakable" (Brochure, p. 77).

Thus we have pointed out one of the numerous irreconcilable contradictions in G. Hoeksema's views on Church government. Conflicts such as these indicate two things: They indicate that G. Hoeksema is lacking the ability to think his system of Church government through and to realize its implications and that he wilfully attempted to close men's eyes to the viciousness of his views. Fact is that he feared that his readers would object that his views militated against the idea of religious liberty and would, if practiced, bind the conscience of the members of the Church. To allay men's fears this man, who by his words and deeds shows that he would favor the restoration of the Roman inquisition, poses as a champion of religious liberty.

Let us go on. G. Hoeksema maintains that the individual office-bearer and the consistory unconditionally promise ever to submit to Classis and Synod, and to refrain from ever rebelling against the authority of these bodies. We have before shown that the premise yielding the view incorporated in a promise of this kind asserts that Clasis and Synod are infallible bodies incapable of erring. Hoeksema (G.) literally says this: ". . . Yet in any given case, after prayerful consideration and reconsideration, it (Classis) *must claim* that its doctrines are conform to God's Word and, therefore, it must ask acceptance and submission of all its members" (Brochure, p. 77). Synod or Classis, then, may *never declare* their decisions and doctrinal deliverances erroneous. In any given case the Church met in Classis and Synod must declare: "I am right." It may never say: "I err." What else does this mean but that Classis and Synod must be thought of as infallible bodies? It is always the protesting member who errs. The Church never. Such is G. Hoeksema's view. Yet he will rebel against the authority of this infallible Church whenever he is of the conviction that any of its decisions are fundamentally un-Scriptural. In

other words, he refuses to be bound by the un-Scriptural decisions of an infallible Church. The thought that he has the spiritual right to rebel against this Church comforts him. In this right he glories. But why should he? Can an infallible Synod err? In case of a clash he must pronounce himself a liar. For he is at odds with an infallible Church.

But the matter to which we desire to call G. Hoeksema's attention is that he refuses to be bound by the decision of an infallible Church. Can such a Church make un-Scriptural decisions? Whereas G. Hoeksema thinks of the Church as infallible the thought that he will reject its un-Scriptural decisions should never enter his mind. An infallible classis or synod never errs, it cannot. Its decisions are always conform with Scripture. G. Hoeksema must ever be willing to cheerfully submit. Classis is infallible. Besides, he promised to do so, ever.

The point is that when G. Hoeksema proclaimed he would refuse to be bound by Synod's un-Scriptural decisions he again turned against his own views.

Once more, G. Hoeksema glories in his spiritual right of rebellion against a Church whose doctrines are fundamentally un-Scriptural. Well may he rejoice. We would ask: Was this right guaranteed by the contract? That is to say, did G. Hoeksema, at the time of joining, make known unto the Classis that he reserved for himself this right? And did Classis concede that he had this right? In other words, did the Classis declare at the time when G. Hoeksema signed the Formula of Subscription: "Brother, if in the future you should be of the conviction that a certain Classical decision is fundamentally un-Scriptural and that God for this reason demands of you that you withdraw and severe the denominational tie, you by all means must do so." Was this declaration made? Was it a silent agreement between Hoeksema and the Classis? If so, the Classis legalized rebellion. It gave unto G. Hoeksema the right to live his convictions. Hence, the right of rebellion was a right guaranteed by the contract. Such being the case, Classis had no right to penalize the recalcitrant consistories for rebelling against its decisions or those of Synod. For, according to G. Hoeksema's own statements they were keeping the contract and it is altogether amiss to penalize a consistory for keeping the contract. So G. Hoeksema reasons. Says he: "Need we be surprised that H. Hoeksema and his followers hail Dr. Van Lonkhuyzen as the only sound authority, and that they rejoice over his nomination for Professor of Practical Theology? For, according to the doctor, we had an agreement with these consistories beforehand, that if the Synod of 1924 accepted the Three Points, which they consider un-Scriptural, they would not have to accept them, and such an attitude would not be rebellion either. It would be in perfect agreement with the contract. And why then accuse them of breaking the denominational tie? How could they be accused of this, if they merely exercised a right guaranteed them by the contract? And what ethical or ecclesiastical right did Classis East have (according to this view) to refuse its fellowship to a consistory that kept the contract? And let no one suppose (so G. Hoeksema continues) that this is 'consequensenmacherei.' This significance we here attach to these words of Dr. Van Lonkhuyzen is in perfect agreement with the teachings of the old master, Dr. Rutgers. He says: 'En wat was nu het gevolg van de toepassing van dit beginsel? Natuurlijk dat men weerloos stond tegenover den kerkeraad die op voor hem afdoende gronden de beslissing der meerdere vergadering in strijd achtte met Gods Woord. Dat ook de rechter op dit punt de beslissing van den kerkeraad niet kon vernietigen is duidelijk, want dan zoude hij de belijdenis der kerk (Artt. 7, 32) zelve terzijde hebben gesteld. Alzoo kon in het gesteld geval, *zelfs zonder formeele losmaking van den gemeenschappelijken band, de kerkeraad vrijelijk zijn gang gaan*' (Italics of Rutgers, G. H.)" (Brochure, p. 32). So far G. Hoeksema.

Well, then, what right did G. Hoeksema have to penalize the recalcitrant consistories if it appears that the right of spiritual rebellion was indeed a right guaranteed them by the contract.

G. Hoeksema will attempt to open the clamps of the trap holding him by means of an argument the nucleus of which lies imbedded in the following statements and paragraphs. "We admit the spiritual, not legal right of rebellion against a church whose doctrines are fundamentally un-Scriptural" (Brochure, page 77). "The manner (so Hoeksema continues) in which this explanation of Article 31 is defended is itself the result of a serious confusion of ideas. Appeal is made to the example of the Reformers. They resisted Rome on Scriptural grounds. And it is said that attitude of the Reformers can be justified only on the ground that the decisions of higher church bodies are not binding on those whose conscience forbids. And, therefore, that must be the meaning of Article 31. We would answer (so G. Hoeksema continues) that the Reformers as Luther and Calvin surely never claimed that they had the right, according to existing ecclesiastical law, to reject the decisions of Rome's councils. And that is the point to be proved. Art. 31 has nothing to do with the stand of the Reformers. And this will be plainly seen if we properly distinguish between the ultimate right of rebellion and the legal right to reject authority. The Reformers claimed the right and exercised it, to reject any and all human laws that conflicted with fundamental teachings of Scripture. But they claimed this right as a right of rebellion; a fundamental *spiritual right,* transcending and superior to every human law.

All protestants are agreed (says G. Hoeksema) there. We recognize no infallible Church. In the last analysis we will always obey God rather than man. But all this has absolutely nothing to do with Article 31, nor does it justify the explanation we are considering. That would make it a legal right to reject decisions with which men don't agree. They could do this according to church

law. In other words this view seeks to legalize rebellion. And just as soon as you do that it is no longer rebellion. Then there would be no such thing as insubordination. Then Classis and Synod could never have taken any action against Hoeksema and Danhof" (brochure p. 76).

Hoeksema, then, distinguishes between two kinds of rights: (a) The legal right to reject the authority of the Church (which right Hoeksema calls unlawful); (b) the ultimate or spiritual right of rebellion. The legal right of rebellion is a right which the Church, according to the views *which Hoeksema opposes*, must grant unto the protestant convinced that the denominational tie should be broken. We may also call it church or ecclesiastical right. That there may be no misunderstanding, we repeat that G. Hoeksema insists that neither the church may grant this right nor the protestant ask for it. The Church may not legalize rebellion.

To the charge, then, that also according to G. Hoeksema's views rebellion is a right guaranteed by the contract the above quotation presents the following reply: "The protestant (G. Hoeksema would say) has the spiritual, not the legal, right of rebellion. For conscience' sake he shall exercise this right if of the conviction that the fundamental doctrines of the Church are un-Scriptural. The Church, on the other hand, shall persistantly declare unto the rebellious office-bearer or consistory: "Thou shalt not rebel but submit thyself to the decisions of Classis and Synod." The protestant, then, is of the conviction that the denominational tie must be severed. The Church, on the other hand, persists in refusing to sanction his departure. Whereas the Church to the very end forbade the protestant to withdraw and whereas the protestant on his part refused to demand of the Church this right, it follows that the right of rebellion is not a right guaranteed by the contract. Hence, the Church may and must penalize the protestant for exercising, for conscience' sake, his spiritual right of rebellion. In fine, the charge to the effect that also according to our views the right to withdraw is a right guaranteed by the contract, turns out to be thoroughly false." Such would be G. Hoeksema's reply. It is the only possible reply he could make, and in making it, we now purpose to show, Hoeksema is jumping from the frying pan into the fire as they are wont to say.

Let us set out by directing our attention to the distinction: (a) legal or church right; and (b) spiritual right. What, according to G. Hoeksema, is a church right. A church right, of course, is a right granted by the Church. It can't very well be anything else. What, according to Hoeksema, is the so-called *spiritual* right of rebellion? In the following statements may be found the reply: "The Reformers claimed the right and exercised it, to reject any and all human laws that conflicted with fundamental teachings of Scripture. But they claimed this as the right of rebellion; *a fundamental spiritual right*, transcending and superior to every human law. All protestants are agreed there. We recognize no infallible Church. In the last analysis we will always obey God rather than men" (brochure p. 76).

The question arises whether the so-called spiritual right of rebellion is merely the right to reject rules and doctrines of the Church which conflict with the fundamental doctrines of Scripture. Our answer is an emphatic no. Fact is that when G. Hoeksema gave unto the so-called spiritual right of rebellion a content he omitted a most important element. That his explanation of this right is faulty is evident from his answer to the question whether the Church may forbid its protesting members to reject its rules and doctrines in the event they conflict with the teachings of Scripture. Hoeksema's answer may be found on page 77 of his brochure. It reads: "yet in any given case, after prayerful consideration and reconsideration, it (the Church) must claim that its doctrines are conforming to God's word and, therefore, it must ask acceptance and submission of all its members." The point is that, according to (G.) Hoeksema the Church in any given case is of the conviction that it abides by the truth and that the protestant is in error; that its doctrines, therefore, do not conflict with the teachings of Scripture as the protestant avers. This being its conviction, the Church may not grant unto the protestant the right to reject its doctrines. Doing so it would be militating against its own convictions. This the Church may not do.

The above reasoning, though apparently flawless, is nevertheless thoroughly fallacious. To begin with, G. Hoeksema's explanation of what he calls the spiritual right of rebellion is faulty. This right, as was said, implies more than the mere permission to reject un-Scriptural doctrines. It is the right of the protestant to reject *for conscience' sake* and without the interference of either the Church or the State, doctrines which he (the protestant) deems false but which the *Church deems sound.* The right pre-supposes ethical-spiritual conflict between the protestant and the Church (or state). The Church says *yea* and the protestant *nay* relative the same matter. In a word, the right of spiritual rebellion is a matter of religious liberty. It is the right to live religious and moral convictions without outside interference. Why did G. Hoeksema hide these things from his readers? He did so in order to give unto his truly vicious views a semblance of truth.

The question is now in order who it is that grants unto the protestant this right. Our answer is ready: "The Lord God, to be sure." Who else? This can be proven from Scripture. Attend to the following: "Happy is he that condemneth not himself in that thing which he alloweth. And he that doubteth is damned if he eat, because he eateth not of faith; for whatsoever is not of faith is sin" (Rom. 14:22, 23).

There is a principle imbedded in this scripture. It is this: If I cannot believe that my views and deeds meet with the approval of God I am damned if to these views I cleave, and if these deeds I continue to practice. To enthrone in our minds views and doctrines concerning which we are convinced that they are not of God, is a heinous sin. *God* says that one doing so is damned. It

is His will then, that we expel such views and doctrines from our minds and heart.

The protestant, whom G. Hoeksema would penalize, is of the conviction that the doctrines of the Church clash with Scripture. According to the scripture quoted above, it is the will of God that this objector renounce these doctrines and leave the Church. To do so is not only his right, it is also his duty. Failing to do so, he is damned. The so-called right of spiritual rebellion, so it appears, is the God-given right and the God-imposed duty to sever the tie with that church or denomination whose doctrines, according to our firm conviction are false.

We do not mean to say, however, that the Lord God is necessarily sanctioning my deed done for conscience' sake; that God is assuming the responsibility for such a deed; and that I go free in the event my conscience err and the deed, consequently is sinful. My conscience is fallible for the reason that I am fallible and I and my conscience are one. God commands me to follow the dictates of my conscience. However, if these dictates are not in agreement with truth, I sin and shall be held responsible for my sin.

Again, my conscience is neither fallible nor the ultimate source of truth, but God only. He who regards his heart as the source of truth is a rationalist, a subjectivist in his thinking. To subject Classis decisions to my judgment and to act accordingly is, so G. Hoeksema avers, subjectivism. A contention of this kind goes to show that the brother has not the slightest idea what subjectivism really is. If he does know, it must be that his church is to him the infallible church on earth.

Further, whereas not I, but God is the source of truth, I must receive into my soul God's truth and strive to understand it. To that degree that I succeed, to that degree will my conscience utter correct speech.

The fact that a deed is done for conscience' sake does not necessarily mean, I said, that the deed *as such* is in agreement with the will of God. Nevertheless, God forbids me to militate against my conscience. Doing so, I am damned. The apostle Paul tells me so. That is to say if I persist is my sin.

This needs some explanation. Conscience presupposes that I am in the possession of what, according to my firm conviction, are the mandates of God. The conscience at work means that I am contemplating setting these mandates aside. Then God compels me to denounce what I am contemplating doing. This is conscience. If I perform the contemplated deed I do the thing which, according to my firm conviction, God forbids. Then I commit a great sin.

We are now ready to face the question whether or no the Church may refuse to admit that God granted unto the protestant the above mentioned right and duty. Should or should not the Church say to this conscientious objector: "Whereas, according to your firm conviction, the doctrines of the church are false, it is your right and solemn duty to sever the tie with the Church and withdraw. Hence, we bid you do your duty, exercise your God-given right and leave."

We sense at once that the church speaking this language, is granting the protestant the right to leave and to sever the tie for conscience' sake. The Church is then, in the words of G. Hoeksema, legalizing rebellion.

Let us now consider the implication of the refusal of a church (denomination) to recognize the protestant's right and duty. (a) Such a church is assailing God by refusing to heed His mandates. God says unto the protestant — the conscientious objector: "Thou shalt leave the church for thy conscience' sake." The church (denomination) — classis or Synod declares unto him: "Thou shalt not leave." (b) The church that forbids and prohibits a protestant to withdraw for conscience' sake exhibits a willingness to work his eternal ruin. God says to this one: "Leave for conscience' sake or be damned." The church says to him: Remain and be damned. (c) This church, further, is forbidding the protestant to exercise his God-given right; to perform his God-imposed duty; to live his moral and religious convictions; to serve God according to the dictates of his conscience; to obey God more than man. This Church, finally, is attempting to bind men's conscience.

What then must our answer be to the question whether the Classis shall grant unto the protestant the right to sever the denominational tie? Our answer must be an emphatic *yes*. God demands of the Classis that it grant unto the protestant this right.

What is G. Hoeksema's answer to the above question? An emphatic *no*. He insists that the Classis must forbid this conscientious objector to sever the tie with the denomination. It means that G. Hoeksema is urging the church to forbid the protestant to exercise his God-given right; to perform his God-imposed duty; to live his moral and religious convictions; to serve God according to the dictates of his conscience; to obey God more than man. It means that G. Hoeksema would have the church say to the protestant: Silence your conscience, smother your convictions, remain in the church, submit to the decisions of Classis and be damned. It means, finally, that G. Hoeksema would see a church work the spiritual and moral ruination of its protesting members rather than have it grant unto these protestants the right to withdraw. Hoeksema (G.) would not only have the church forbid the protestant to live his convictions; to serve God according to the injunctions of his conscience and to obey God more than man, but he would even have the church declare unto its protesting members: If you sever the tie, if you live your convictions, if you dare to obey God more than man, know well, protestant, that the church shall penalize you by depriving you of your property. In this way G. Hoeksema would frighten the protestant into silencing his conscience. By means of a pecuniary penalty he would discourage him living his convictions, from obeying God more than man. If this is not religious persecution, what is?

Who among us would dare to maintain that Classis

(or Synod) must forbid the protestant, according to whose conviction the doctrines of the church of which he is a member are false, to withdraw; must penalize the protestant who severs the tie? Who would dare to maintain this? Who? G. Hoeksema, Prof. Heyns who asserted that he is at one with the entire contents of G. Hoeksema's brochure, the faculty of the Seminary of the Christian Reformed Church from whom G. Hoeksema, according to a statement found in his brochure derived his principles of Church Government, Classis Grand Rapids West and East of a few years ago, the Synod of 1926.

Let us now look at this matter more from the point of view of the protestant. May an office-bearer, when signing the Formula of Subscription concede that the church can never grant him the so-called right of spiritual rebellion, that is the right to sever the denominational tie for conscience' sake. Again our answer is an emphatic *No.* The office-bearer would then be giving away his God-given right to withdraw from a false church. Further, it was proven from scripture that it is the God-imposed task of the believer to withdraw from a deteriorated church. No one would dare to maintain that the office-bearer, at the time of joining, must concede that the church, in the event of a clash, must and may prohibit him from performing the God-imposed duty of breaking with a church for conscience' sake. May we give unto others the right to prohibit us from performing duties imposed upon us by the Lord God? Indeed not. To the contrary, it is the duty of the office-bearer to inform the church that he is signing the Formula of Subscription with the understanding that the church ever permit him to obey God more than men. It follows then that also from the point of view of the office-bearer who turns protestant the right of spiritual rebellion is a right guaranteed by the contract. It cannot be otherwise.

In fine, if the protestant insists, as G. Hoeksema does, that he has the spiritual right of rebellion, he (G. Hoeksema) must grant that it is the duty of the church to legalize rebellion. Why must he grant this? For two reasons: (a) The spiritual right of rebellion is a God-given right and a God-imposed duty; (b) The Church must express in its laws the will of God.

G. Hoeksema, marvelous to say, himself admits this very thing. Says he: "The view we are criticizing involves an unintentional but nevertheless terrible denial of the Kingship of Christ. We are all agreed that the one great dominating principle of Reformed Church polity is the Kingship of Jesus Christ over His Church. (Indeed we are agreed to this. G. M. O.) But here again we must not be satisfied with a phrase. (Indeed not. G. M. O.) We must give it real content, we must make it mean something, yea, everything in practical church government. In a word, *we must let the will of Christ speak through the rules of the Church*" (Italics of G. Hoeksema). This quotation may be found on page 22 of the brochure.

Let us now apply the principle incorporated in the above quotation. It is the will of Christ that the conscientious protestant, for conscience' sake, leave a church whose doctrines according to his firm conviction conflict with the teachings of Scripture. The Church lets this mandate of Christ speak through its rules. The church, then, says to the conscientious protestant: "Thou, for conscience' sake, shalt sever the tie with the Christian Reformed Church." Saying this, G. Hoeksema's Church is legalizing rebellion. Thus, whereas G. Hoeksema insists that the protestant has the Christ-given right and the Christ-imposed duty to rebel; and whereas he insists that his church shall let the will of Christ speak through its rules, it follows that G. Hoeksema, in his booklet declares unto his readers: "The Christian Reformed Church must legalize rebellion. Yet that very booklet represents a mighty attempt on his part to prove that the Christian Reformed Church cannot legalize rebellion but must forbid the protestant to rebel and penalize him for rebelling. Amazing!

Again, in the above quotation Hoeksema (G.) most emphatically asserts that the Church must let the will of Christ speak through its rules. Just so. It means that, according to Hoeksema's own admission the mandates of the Church may not conflict with the mandates of Christ. If Christ says *Yea,* the Church must. If, on the other hand, the church says *Yea,* it means that *Yea* is likewise the word of Christ. Yet G. Hoeksema maintains that even though the protestant has the God-given right and the God-imposed duty of rebellion, the Church, nevertheless must forbid the protestant to rebell for conscience' sake. In other words, though God says *Yea,* the Church must say *Nay.* Here again G. Hoeksema is in conflict with himself.

G. M. O.

(To be Continued)

ZIJN BESTAAN VERBEUZELEN

God heeft de wereld niet gemaakt en houdt haar niet in stand, met het menschelijk geslacht, opdat er nu eens overal menschen zouden zijn, die wat eten en drinken en spelen en praten en lachen zouden.

Maar Hij heeft haar gemaakt en houdt haar in stand, om Zijn Raad uit te voeren en Zijn welbehagen te doen.

Het is vreeselijk als een mensch daarvan niet diep is doordrongen.

Zoolang als een mensch daar niet mee werkzaam wordt, verbeuzelt hij zijn bestaan.

—Ds. J. C. Sikkel in "Preeken".

LEZING

te Hudsonville, Mich., Prot. Geref. Kerk.
Door Ds. H. Hoeksema.
Onderwerp: "DE ANTICHRIST."
Donderdag, 16 Februari.

HET ZAL ZOO'N VAART WEL NIET LOOPEN?

In No. 5, van Vol. IV, van 1 Dec., 1927, van onzen Standard Bearer schreven wij een artikel den titel voerende van: *"Ruim twee billioen dollars jaarlijks voor het onderwijs uitgegeven."*

Na het onderwijs in de publieke scholen onzer natie gegeven besproken te hebben schreven wij op blz. 110 van vorengemeld S. B. nummer: "En wat van onze 'christelijke' scholen nu te zeggen?"

En dan zeiden we:

"Wij betreuren het, dat ook daar een streven wordt opgemerkt om hoe langer hoe meer gelijk òp te gaan met de 'scholen der natie'; niet enkel in navolging van gebouwenstichting en volmaking van leermiddelen, maar ook in success-concurrentie en in oppervlakkigheid van 'fondamenteel' denken en doen. Wij achten het een misdaad, dat de Unie der christelijke scholen hier te lande het goede, gereformeerde beginsel van christelijk onderwijs voor de kinderen van de Gemeente des Heeren, van het "zaad des Verbonds" heeft laten varen, en zij de onmogelijke, onschriftuurlijke, valsche en naar de wereld en hel voerende 'Gemeene Gratie' idee tot grondslag aanvaardde voor haar leven en werken.

"Wij vreezen, dat de gevolgen van dit onnadenkend en klakkeloos gelooven, aan wat Neo-Calvinistisch predikant en professor voor goed geld verkochten, zich almeer zullen openbaren in een afglijden van al wat God in Zijn Woord leert, dat noodig is voor een zondaar om met God te worden verzoend, en van wat eisch is voor een van den Heere geschonken, en Hem toegewijd en in Zijn leger ingelijfd, kind.

"Door de Gemeene Gratie dwaalleer heeft men den grond voor het christelijk leven, — dat een Goddelijk genadeleven is aan 's Heeren kinderen geschonken, — verplaatst naar het 'terrein der wereld', waar de Booze heerscht met zijn listige omleidingen, de Vorst der duisternis, de Aartsleugenaar, de Menschenmoorder van den beginne.

"En het bedenken van den onbegenadigden (en er is maar ééne genade Gods), Gode vijandigen mensch; het gedichtsel van des menschen natuurlijk hart, dat te allen dage boos is; het zien der oogen die boos zijn en niet eenvoudig; het hooren der ooren die niet doorboord zijn; de geest van den verdorven, geestelijk dooden mensch, die niet verstaan kan de dingen Gods en dat ook niet wil; dat alles 'schoons' en 'waars' en 'goeds' (want zulke God onteerende leugens worden door 'eminente' zoowel als door 'prutskerels' van leiders in kerk en staat den goên lieden voorgepreekt en aangeprezen) zou fondament en hoeksteen, troffel en houweel, zwaard en spies, kunnen zijn voor Gods medearbeiders en krijgsknechten des Heeren? Hoe kan het? Hoe is het mogelijk?

"Hoe durft men, hier in blindheid, dàar in driesten overmoed, zoo iets beweren en staande te houden in kerkblad, synodaal rapport, en onderwijzersvergadering?

"Daarom, nog eens, vragen wij hier, zijn de, zooal niet billioenen of millioenen, maar dan toch de vele duizenden dollars door ons christgeloovigen aan onze christelijke scholen geschonken, wèl besteed? Goed verwerkt? Recht aangewend?

"Tot Gods eer?

"Tot Zijn lof?

"Tot heil der Gemeente Gods?

"Tot een ware opvoeding onzer kinderen voor onzen Verbondsgod?"

Derhalve spraken wij in bovengemeld stuk het slot van ons artikel eerder genoemd, over: (a) het navolgen door de christelijke school van de publieke school; (b) over de "misdaad" der Unie van Christelijke scholen door de Gemeene Gratie leer als uitgangspunt, als fondament voor het christelijk onderwijs te verklaren; (c) van het daardoor wegduwen van den rechten grondslag voor het leven des christens in al zijne relaties; (d) van de gevolgen die dit verwerpen der waarheid en het aanvaarden van de leugen moet hebben in het al meer afglijden van de paden des Woords naar wereld en hel heen. Om dan den lezer de vraag voor te leggen, of, met dit alles voor oogen, de vele duizenden dollars aan het bestaande Christelijk Onderwijs geschonken, wèl besteed zijn? —

Nu zond onze vriend Geo. Vrieling, te Ripon, Californië, een getrouwe S. B. lezer, ons in een der laatste dagen van het vorige jaar een schrijven van hem naar aanleiding van onze ontboezeming over "de christelijke scholen," in de meening verkeerende, dat wij nu toch wel een weinig "aan het doordraven waren geweest." Ziekte hield ons eenigen tijd lang in bed en "bond ons" eenige dagen langer "aan onze kamer," zooals men dat wel uitdrukt, zoodat wij niet naar onzen wensch onzen broeder in het Verre Westen terstond konden beantwoorden of te woord staan.

Doch wij beloofden hem, zoodra wij weder iets mochten werken met de pen, per "postkaart," dat wij niet nalaten zouden te denken aan de vragen, die hij ons gesteld had, en aan de opmerkingen, die hij had gericht aan ons adres. Broeder Vrieling teekende bij het begin van zijn "bezwarenlijst" al reeds aan, dat "het met het Christelijk Onderwijs althans wel niet zoo'n vaart zou nemen" als wij geschreven hadden. En vervolgt dan: "Anders zou het ons bang maken om mede te werken voor het verkrijgen van een Christelijke School. Wij hebben hier in Ripon nog geen christelijke school, maar wij werken ervoor, opdat er een moge komen. Maar als nu al de onderwijzers eene leer zijn toegedaan die op 't eind naar de hel voert, was het dan maar niet beter om geen christelijke school te stichten?

De Openbare of Publieke School is niet bruikbaar voor een christenmensch. Maar wat dan? Zou u waarlijk denken, dat al het onderwijzend personeel hun onderwijs in zoodanige richting sturen, dat het onze kinderen, gelijk op de publieke scholen, ten verderve voert? Staat het er werkelijk zoo treurig bij met ons Christelijk Onderwijs, dat men onze kinderen tracht vol te pompen met "Algemeene Genade"? Ik lees niet veel over het onderwijs, dat op onze christelijke scholen gegeven wordt.

O, ik weet wel, er geschiedt daar ook veel dat ik anders zou wenschen.

Maar moet men nu de kinderen maar blijven sturen naar de Publieke School, en dan maar geen Christelijke School bouwen?

Deze gedachte kreeg ik toen ik uw stukje in den Standard Bearer herhaaldelijk gelezen had. Zeker, ik ken vele onderwijzers, en weet ook op welk standpunt zij staan. Maar is daarom nu hun onderwijs zoo schadelijk?

De wrange vruchten van dat onderwijs zijn mij ten minste niet bekend."—

Tot zoover het schrijven van broeder Vrieling wat de zaak in kwestie betreft.

Het overige daarvan was van persoonlijken aard.

Wij kunnen onzen vrager naar "duidelijker voorstelling" en "nadere omschrijving" van de gevaren, die o. i. bij het "Christelijk Onderwijs" aanwezig zijn, verstaan, als hij zegt, bevreesd te zijn mede te werken aan het stichten van Christelijke scholen.

Zeker, dat zouden ook wij zijn, wanneer het droeve uitzicht bestond, dat het onderwijs op die scholen zich geheel zou richten naar "Algemeene Genade" voorstelling, en zich fundeeren zou op de leugenleer der "Gemeene Gratie."

En deze voorstelling en dit fondament heeft de Unie der Christelijke Scholen in de V. S. gewillig en met vreugde aanvaard, zouden wij zeggen. Wij hebben althans nooit en nergens sedert gelezen in een Christelijk blad, of uit de Christelijke schoolwereld een stem vernomen, die tegen dezen Unie-grondslag protesteerde, behalve dan in onzen "Protesteerenden" en later Protestantschen Gereformeerden kring. Door ons werd evenwel niet gezegd, "dat àl de onderwijzers (op de christelijke scholen) een leer zijn toegedaan die naar de hel voert," of dat "àl het onderwijzend personeel der christelijke scholen een onderwijs geeft, dat ten verderve voert;" of "dat men bij het Christelijk Onderwijs onze kinderen volpompt met algemeene genade."

De bezwaarde broeder, al schrijft hij, dat hij ons stukje herhaaldelijk (wel driemaal) heeft gelezen, heeft toch niet goed opgelet bij hetgeen wij mededeelden aangaande het Christelijk Onderwijs.

Wij waren het niet die van geen intoomen wisten, maar de broeder zelf draafde door. —

Wij willen nog wel aannemen, dat er onder de onderwijzers en onderwijzeressen op de Christelijke scholen enkelen zijn die aan de oude, ware, Gereformeerde leer vasthouden; evenals er op conventies van de Scholen-Unie ook wel goede, gezonde dingen gezegd zijn, naast de onware en verkeerde spreuken, die daar door leiders zijn "opgeheven."

Wij willen nog wel gelooven, dat er onder het onderwijzend personeel broeders en zusters zijn, die de listige leugen door de Synode van de Chr. Geref. Kerk van 1924 in de Drie Punten tot "belijdenis der waarheid" verheven en aangeplakt aan het patrimonium van de Kerken der Hervorming in de Nederlanden, verfoeien.

Maar wij weten ook, dat er hier en daar in de scholen van ons Gereformeerde volk sprake was van begunstiging der Gemeene Gratie dwaling bij het Bijbelsch Geschiedenis onderwijs; en evenzeer dat toespraak en opstel, bestemd om leiding te geven aan het onderwijs in onze christelijke scholen de "Algemeene Genade" naar voren schoof als uitgangspunt en krachtmotief voor de opvoeding van de kinderen der Gemeente. Hadden niet reeds in 1915 de predikanten I. Van Dellen en H. Keegstra in hun "Kerkelijk Handboek" op Artikel 21 van de Kerkenorde der Chr. Geref. Kerk, herzien te Chicago, Ill., in 1914, op Artikel 21 aangeteekend, Dr. A. Kuyper, Sr., nazeggend, dat "het maatschappelijke onderwijs behoort tot *het terrein der gemeene gratie*"?

Wij verwonderen er ons herhaaldelijk over, dat de menschen in de Chr. Geref. Kerk geduldig maar "Gods water over Gods akker" laten loopen zonder hun stem te verheffen tegen het verslikken en verzanden van "het heilig erf." Met andere woorden, dat zij in hunne kerkelijke organen maar stillekens toelaten, dat voor en na, in plaats van de onvervalschte Gereformeerde leer en de zuivere waarheid van Gods Woord betrekkelijk zonde en genade, kerk en wereld, school en huis, het bestaan buiten Christus en het leven der wedergeboorte, de roeping der christenen en de listige omleidingen des Satans, — schijnvroomheid en leugenleer wordt verkondigd en aangeprezen.

Ge vindt dat gif der Gemeene Gratie dwaalleer in editorials en ingezonden stukken, in zondagsschoolles en in Schriftbeschouwing, in Besprekingen van 't Wereldgebeuren evengoed als in verhandelingen over Kerkelijk leven, hier druppelsgewijze toegediend, daar met lepels vol ingegeven.

En de goedige en liefhebbende lezers en lezeressen slikken het een en het ander wat "door des Heeren stem geroepen" en met $8 wekelijks betaalde rubriekredacteurs opdisschen.

Oogenschijnlijk vinden allen het kooksel naar behooren en smakelijk.

Want niemand geeft ook maar een kik van ongenoegen; tenzij dan een enkele onrustige broeder. En die is ontevreden, omdat hij nog niet genoeg "dope" in meditatie of predikatie ontvangt!

Men wierp Prof. Janssen de kerk uit om zijn ongeloovige Bijbelcritiek, die op Gemeene Gratie begrippen en Neo-Calvinistische wetenschapsbeginselen was gegrond.

En de Synoden der Chr. Geref. Kerk van Kalamazoo en Englewood gaven den "geleerden ketter," wiens geest nog leeft en rondwaart aan Benjamin avenue te Grand Rapids, — schoon gelijk, zonder dat men echter eerlijk genoeg was om het onrecht hem gedaan te erkennen en den banneling terug te roepen.

Ook bewijzen het deelnemen aan zekere wedstrijden, en het houden van openbare tooneeluitvoeringen door sommige onzer Christelijke scholen (o. a. hier te Kalamazoo, Mich.) evengoed, hoezeer men zich er op toelegt om zooveel mogelijk mee te doen met de groote burgergemeenschap, en om hoe langer hoe meer te genieten van de zegeningen en weldaden der "Gemeene Gratie" aan de

menschheid geschonken, in plaats van dat men zich verre houdt van al wat van de wereld is, en den kinderen voorgaat in het ten hoogste waard schatten van te zijn "een vriend en metgezel van allen die God vreezen, en leven naar Zijn goddelijk bevel."

En dat die leugenleer, die valschelijk genaamde "Calvinistische" levensbeschouwing (waar ze eigenlijk humanistisch is) op een enkele uitzondering na, zonder protest wordt aanvaard en openlijk wordt gehuldigd in het kerkelijk leven en bij het christelijk onderwijs, dat bewijst u wel telkens de lectuur, die men vinden kan in bladen als The Banner, De Wachter, De Christian Journal, Onze Toekomst, en dergelijke.

Ongetwijfeld voert de onzin, dat huis en school, maatschappij en staat, wetenschap (de theologische wetenschap incluis) en kunst, op "het terrein der Gemeene Gratie" liggen; en de afschuwelijke ketterij, dat God ook aan goddeloozen, aan buiten Christus levenden, en aan niet tot het geloof verordineerde menschen, genade schenkt, liefde betoont, ongehouden gunst verleent —, den christenmensch, het kind en de ouder, school en maatschappij ten verderve, als God het niet verhoedt.

Met wèlk een vaart dat zinken gaat, dat ten doode afglijden gaan zal, valt terstond niet te zeggen.

Maar mèt 'n vaart gaat het zeker!

Dat kàn niet uitblijven!

Elke verminking der waarheid, elke verkrachting van het recht Gods, vindt haar straf in al verder ongevoelig worden voor de klem van het Woord, en een doof worden en stomp voor de waarschuwingen van den bedroefd gemaakten Heiligen Geest.

Wat toch te denken ook van God den Heere, Zijn eenheid en eeuwigheid, Zijn eenigheid en Drieëenigheid, Zijn eenvoudigheid en heiligheid, Zijn onveranderlijkheid en rechtvaardigheid, Zijn liefde en majesteit, Zijn wijsheid en grootheid, en van zoovele hooge en heerlijke goddelijke eigenschappen meer die de Heilige Schrift aan het Goddelijke Wezen toeschrijft, indien het waar zou zijn, (desneen), dat, behalve wat onze aloude belijdenisschriften leeren omtrent den Almachtigen Schepper van hemel en aarde, Vader van onzen Heere Jezus Christus, de Eeuwige God en de Heere HEERE en de Waarachtige, Zichzelf zou vergeten, door ook aan Zijn haters en tegenstrevers, aan de verachters van Zijn Woord en de verwerpers van Zijn Gezalfde, blijken van Zijn Goddelijke gunst te doen toekomen!

En dat Hij aan Zijn kerk zou opdragen om te gelooven, dat eigenlijk *buiten* het rijk der genade (en er is immers, volgens het Woord Gods, buiten Christus geen genade, geen behoudenis) de gronden zouden liggen voor ons bestaan als christenen; bij de lieden dezer wereld, die, naar des Heeren Woord, God verdelgen zal, die Hij voedt als slachtschapen voor den dag des verderfs, de geest en de kracht moeten worden gevonden om Hem waardig te leven en ons leven Hem dankbaar te wijden!

De heer Prof. Van Andel, van Calvin College, juichte enkele jaren geleden in De Rotterdammer, dat in betrekking toen tot den Gemeene Gratie strijd de Christelijke Gereformeerde Kerk "door de crisis heen" was!

Hij meende met deze buitenlandsche correspondentie het Neo-Calvinistische Nederland een dienst te doen en vreugde te bereiden over den triumf hier behaald op voorstanders der waarheid en aanbidders van Gods hoogheid. De man was niet wijzer, en zag een luchtverheveling in de kerkelijke zandwoestijn voor een werkelijke nabijzijnde oase aan!

En in Nederland beschouwde de een na de andere Divinity Doctor onzen kampstrijd hier tegen de verliberaliseering der Gereformeerde kerkleer als een botsing van misverstanden en kerkrechtelijke fouten.

Wat verder die "crisis" betreft, de Chr. Geref. kerk moge verlost zijn geworden van meer dan een "getrouwen en fondamenteel Gereformeerden leeraar," maar het keerpunt in de "krankheid" heeft haar niet gebracht tot herstel van geestelijke kracht en leergezondheid; of tot levensvernieuwing als verdedigster der waarheid die naar de godzaligheid is, en als hoedster van der bloedgetuigen geloof.

De pleister van het Synodaal getuigenis tegen wereldgelijkvormigheid en wereldschgezindheid kon niet bedekken voor ons oog de giftige wonde, die de leiders der Chr. Geref. kerk onverantwoordelijk ongeheeld lieten.

Het Gereformeerde zout werd in de Chr. Geref. kerk smakeloos in 1924.

Het licht der eerder steeds hooggehouden waarheid van de "hart-der-kerk" leer en van den onder vloek en toorn liggenden niet-kunnenden en niet-willenden tot God zich keeren, en gansch en al bedorven mensch werd onder de korenmaat geplaatst van menschelijke vonden. De goede belijdenis inzake goede werken voor "Pilatus" niet bevestigd, maar verloochend.

Onder de Calvinisten in Amerika moest men gelijk opgaan met Nederlandsche leiders en groote mannen op kerkelijk en politiek gebied, en dezer van Gods Verbondsplichten afwijkende levensbeschouwing, toen de dagen van druk verdwenen, ook hier te lande in onze kringen ingang verschaft worden, opdat men ook hier van beteekenis zou worden voor den staat en in de wereld.

Men wilde in alles Dr. A. Kuyper Sr. navolgen.

Niet den anti-thetischen voorman van de Anti-revolutionaire partij van vóór de dagen der Coalitie, maar den Neo-Calvinistischen Premier, die Amerika het land noemde, waar de "Gemeene Gratie" zich het schoonst had ontwikkeld, waar het Neo-Calvinisme zijn heerlijkste triomfen vierde.

En de "vertolker" van dezen laatsten "van God gegeven leider"(want er is groote tweespalt in de denkvruchten of geschriften en in de acties van dezen "eminenten theoloog, staatsman, en geleerde") was hier te lande, om zoo te zeggen, wel eerder Dr. J. Van Lonkhuyzen nu te Chicago, maar schijnt tegenwoordig, nadat Dr. Jan Karel Van Baalen zijne "schuldigkeit" gedaan had als vuurroer in den Synodalen strijd, in Representative Ate Dykstra, te Grand Rapids, te moeten worden gezocht, welke Achtbare heer voorts ouderling der Chr. Gereformeerde kerk is, hoofdredacteur van de Christian Journal, en advo-

caat voor het behoud en de evangeliseering der publieke school, die volgens hem een kostbaar gedenkstuk en een heerlijk krachtbeeld is van onze "christelijke natie," een waardevol erfstuk, dat wij "maar zoo niet naar den duivel hebben te jagen."

U ziet, waarde broeder Vrieling, dat *uwe* meening omtrent de Publieke School nog al verschilt met die van eenige leiders in de Chr. Geref. kerk, zooals die zich wel uiten in The Banner en de Christian Journal, en welke de Staatsscholen te prijzen en hoog te houden door ons kerkvolk achten te zijn, goed voor de volksopvoeding en christelijk van aard en karakter.

In verband met deze geestelijke uitingen en bekende feiten kan terecht gevraagd worden, gelijk u ook doet: "Waartoe, als de zaak zóó ligt, dan nog de strijd te voeren voor een Christelijke School waar de kinderen der Gemeente naar den eisch huns wegs kunnnen worden onderwezen?"

Natuurlijk het optreden en zich aangorden voor het stichten en onderhouden van een vrije, Christelijke, Gereformeerde school is op het standpunt der Gemeene Gratie dwaalleer onnoodig, dwaas, verkeerd, een ingaan tegen Gods leiding en welgevallen.

En volkomen gelijk hebben inzenders in de kerkelijke organen der Chr. Geref. kerk, na hare verloochening van de Schriftleer omtrent goed en kwaad, zonde en genade, de waarheid Gods en de leugen der menschen; na hare "kenteringen" opzichtens de verhouding van de Gemeente Gods en de wereld, betrekkelijk "neutrale" arbeidersbonden, en zoo meer —, als zij verdere toepassing willen hebben van den nieuwen grondslag voor het leven en de stichting der kerkleden; aanzienlijke verbreeding der gezichtsvelden van de wereld-voor-Christus veroveraars, ook op Biddag en Dankdag; kerkelijke voorbeden voor de American Federation of Labor en de League of Nations te Genève; meerdere, sterkere synthese van "het volk Gods" met de wereld rondom, die immers *niet* in het booze ligt, al zegt Gods Woord dat uitdrukkelijk, maar waarin lofwaardige menschendeugd en schoonheid, vrome ontroering en sublime goddelijkheid volop te vinden en te "bejubelen" zijn.

Als ge met de Chr. Geref. kerk hier te lande de leugenachtige "Drie Punten" als "nadere verklaring" der Gereformeerde waarheid aanvaardt; als ge de dubbelzinnige en tegenstrijdige dwaalleer der "Gemeene Gratie" geloofd tot de waarachtige Leer der Zaligheid te behooren, om op deze aarde (die voor de Neo-Calvinisten geen *jammerdal* meer is, al belijdt dit openlijk de Gereformeerde Christen in zijn Heidelbergschen Catechismus wél zoo te zijn) getroost te leven en eenmaal zalig te sterven (welk sterven de met Goddelijk Algemeene Genade licht bestraalde *wetenschap* u wel licht zal maken) — dan hebt ge geen christelijk gezin, geen christelijke kerk, geen christelijke school meer noodig. Dan is er geen Schriftuurlijk genadeverbondsleven meer!

Dan vindt ge overal in onze (naar de Schriften als verdorven en ondergaand aangemerkte) wereld — echte godsdienstigheid, veel goedheid, lieve goddelijkheid, roerende innigheid, ware barmhartigheid (ofschoon niet ten volle 100 per cent), tot hartsverheffing leidende en "voor Christus' Gemeente een weg banende" schitterende "Algemeene Genade."

Dan juicht ge over de "onbegrijpelijke, ofschoon soms ingehouden, en wondere "algemeene gunst" van God, die menschen zonder God in de wereld en in opstand tegen het "Eeuwig en Allerhoogste Goed" levende, nog zóó groot, zóo edel, zóo liefdevol, zóo vroom, zóo zielvol en minnelijk maakt, en ze zóó dicht bij de hemelpoort doet wonen! —

Moeten wij u onderscheidene namen noemen van kerkelijke schrijvers van dien geest in de kringen, waarin u leeft?

Of nog meer zaken aanhalen van gelijken aard als hierboven aangeduid?

Voor u, broeder, die immers niet onkundig zijt van wat in genoemde kringen zich roert vooraan en als leider het woord voert, is dit, naar wij meenen, niet noodig. —

Naar welke scholen wij nu "onze kinderen" hebben te zenden, is een vraag die u voor uzelf moet beslissen.

In 't algemeen moet het antwoord zijn: Daar waar onze kinderen, die "een erfdeel des Heeren" zijn, overeenkomstig Gods Woord, in de lijn en naar de idee van Gods Genadeverbond, in opvolging van den eed door u voor hen bij den Heiligen Doop afgelegd, kunnen worden opgevoed en onderwezen, opdat zij ook als leden van de Maatschappij, en als burgers van den Staat, evenals den "Vader der geloovigen" klaarlijk mogen toonen, dat zij "een ander Vaderland" zoeken, en dat "hun burgerschap in de hemelen" is. —

Waar zijn die goede scholen te vinden?

Hoe kunnen in onzen tijd van algemeene vervlakking, van niet willen nadenken, en van blinde navolging van wereldmode, zulke scholen worden opgericht?

Op die vragen is niet zoo terstond en gemakkelijk het antwoord te geven.

Maar ons streven moet steeds zijn om voor onze kinderen zulke scholen te hebben.

Tracht met het stichten van vrije, christelijke scholen bestuurders te vinden, die met u dezelfde Godsgedachte en levensbeschouwing zijn toegedaan.

Zie uit naar onderwijzend personeel, dat van harte den Heere vreest en de Geref. belijdenis verstaat en liefheeft.

Blijf waken voor uw school, let op de leermiddelen, beoordeel haar connecties.

Of, waar ge alleen staat met uw geloofsovertuiging, of met slechts enkele medestanders zijt, maak gebruik van de school die u het naast staat en het best toeschijnt; maar laat niet na, waar het pas geeft, voor uw gevoelens uit te komen.

Bovenal draag den Heere ook dezen strijd op, ook deze, vaak groote, moeilijkheid voor christenouders in dit land.

Hij beschaamt niet de hoop dergenen, die op Hem bouwen en voor Zijn Woord beven. —

En wat verder te zeggen?

Sommige dingen, "kleinigheden" noemt men ze wel eens, zijn vaak zoo teekenend voor de geestesgesteldheid van personen en van corporaties of Unies.

Zoo kwamen wij onlangs voorbij een nieuwgebouwde Christelijke school, die tegenwoordig "krachtens de Gemeene Gratie," van de ouders uitgaat, waar ze vroeger "kerkelijk" was gesticht. En wij zagen boven aan het front van het nieuwe gebouw, als emblem en kroonlijstversiering, het wapen der Vereenigde Staten van Amerika uitgebeiteld.

Zie, toen wij in onze jeugd ter vrije Christelijke lagere school gingen, in lokalen met steenen vloer en witgekalkte muren, voorzien van lange "rechtveerdige" banken zonder leuning, hadden wij in ons schoolvaandel dat met school- en nationale feesten vooruit werd gedragen in optocht, een opengeslagen Bijbel, op de bladen waarvan met groote letters geteekend stonden de woorden: *De vreeze des Heeren is het beginsel der wijsheid!*

Dat is toch wat anders dan een schild op te heffen voor ons Christelijk Gereformeerd onderwijs dat wij moeten hebben voor onze kinderen, met de Sterren en Strepen voorzien.

Ook uit dit "bagatel" komt, naar onze gedachte, wel openbaar, dat op christelijk erf, ook op schoolgebied, hoe langer hoe meer de antithese wordt verloochend.

Of wij dan ons nieuwe vaderland niet liefhebben?

Welzeker zoeken wij van harte gaarne het goede voor ons Amerikaansche volk, en voor dit groote en rijke land.

En wij danken onzen God, dat Hij naar Zijn Voorzienigheid ons hierheen bracht.

Neen, tot stoffelijke welvaart kwamen *wij* hier niet.

Aardsche goederen of vergankelijke rijkdommen heeft de Heere ons in Zijn wijsheid onthouden.

Aan het noodige heeft het ons echter nooit ontbroken.

En Hij leerde ons vergenoegd te zijn met hetgeen ons deel was.

Maar wij zijn hier in *dit* land onzer vreemdelingschappen geestelijk rijker geworden, nader tot God gebracht; hebben hier meerdere kennis van Gods Woord verkregen; mochten dieper gevoelen des Geestes kracht en heerlijker troost; en begeeriger uitzien naar de hemelsche erfenis.

Het leven en lieven, het streven en drijven van leiders en partijen, van kerken en volken, aan de overzijde en hier hebben wij beter kunnen overzien en rustiger overdenken.

Dat alles danken wij natuurlijk alleen onzen genadigen Verbonds-God.

En wij meenen, dat zóó te leven en te verwachten des christens kindschapskenmerk is, naar de Schriften.

Neen, naar de ruwe schoolbanken en de "ongezonde" klaslokalen behoeven wij voor onze kinderen niet terug te verlangen.

Maar wèl zou het goed zijn, dat de goede geest der voortrekkers en der kloekelijk tegen àlle on- en bijgeloof wakende en strijdende vaderen, ons allen, die den Naam des Heeren belijden, weder mocht bezielen.

Het zijn sterke beenen, die de weelde dragen.

En stoffelijke voorspoed is menigmaal doodelijk voor den rechten gang van het geestelijk leven.

In het teeken des kruises zullen wij (natuurlijk goed opgevat dit zeggen en niet averechts toegepast, en alleen omdat *Christus* overwon) ook op onderwijsgebied overwinnen.

Wij bedoelen dat niet door politieke coalities of beginselverloochenende akkoordjes met Staatsmachten of andersgezinden.

In den Naam van den door kerk en wereld, door godsdienst en cultuur verachten en verworpen Christus onzen Heiland en Zaligmaker ligt onze kracht en veiligheid.

Immers zijn wij als oprechte Gereformeerde christgeloovigen *Zijn* eigendom met lijf en ziel. En zal Hij eenmaal al Zijne en onze vijanden onder Zijne voeten verpletteren.

Nu, broeder Vrieling, wij hebben een en ander u nader verklaard.

Zij het u en velen lezers van onzen S. B tot verheldering en verduidelijking en betrachting. Opdat zij niet in de vaart naar beneden worden meegesleept, met zooveel dat afglijdt in onzen tijd.

En make onze Verbonds-God ons vaardig en bekwaam voor Zijn Eere en het getuigenis Zijns heiligen Naams.

G. V. B.

GEDACHTENWISSELING

Zeer geachte Redacteur!

Nu er zonder ons toedoen tusschen ons eerste en laatste schrijven zoo ongeveer een jaar tijds verliep, zal het maar 't beste zijn, dat we de overige stof zoo kort mogelijk behandelen, aangezien we niet verwachten dat op deze wijze de lezers van de S. B. onze gedachtenwisseling met vrucht kunnen volgen.

I. Aan de beurt voor behandeling is thans het geval met Jehu, voorkomende in de S. B. van 15 Juni. De stelling daarin uitgesproken, dat het uitwendig goede met uitwendigen zegen wordt beloond, is door u niet weerlegd, en de vraag daarin gesteld niet beantwoord.

Als u het zondige van Jehu's daad in het licht stelt, zijn we het daarmede goed eens. Verder echter heeft uw schrijven alleen betrekking op het later leven, en de zondige daden van Jehu en zijne zonen, doch dit is niet het punt in kwestie. Wij weten zeer goed, dat Jehu niet afweek van de zonden Jerobeams, en daarom kon hij op zijn regeering dan ook geen zegen verwachten. Hij had echter op zegen kunnen rekenen ook gedurende den tijd zijner regeering, indien hij het huis van Israel in den rechten dienst van Jehova had geleid, en de afgoden uitgeroeid. Rustte de goedheid Gods ook niet op koning Saul in den eersten tijd zijner regeering, terwijl die goedheid van hem weggenomen werd, toen hij tegen den Heere zondigde?

Het gaat dus, zooals u wel verstaat, niet over den daad van Jehu naar haar zedelijk-geestelijken aard, want dan is het zonde.

Uitwendig echter voldoet Jehu aan het bevel des Heeren en dan heeft hij het *recht* en den *plicht* om zulks te doen, want de Heere heeft het *geboden*, en daar komt het op aan, niet waar? Immers als later in de geschiedenis van Israel de Amalekiet die zegt koning Saul gedood te hebben, dit mededeelt aan David, wordt hij zelf door David om het leven gebracht, en waarom? Was het omdat hij den raad Gods niet uitvoerde, of omdat Saul dit niet verdiend had? Niets van dat alles. Het was omdat de Heere zulks *niet* geboden had. Deze Amalekiet en Jehu doen oogenschijnlijk hetzelfde (indien dit zoo gebeurd is). Jehu was echter *bevolen* te doen zooals hij deed en deze Amalekiet *niet* en daarom wordt Jehu voor zijn daad als zoodanig beloond en de Amalekiet gestraft. Voelt u het verschil?

Ik durf dan ook II Kon. 10:30 te lezen als volgt: "De Heere dan zeide tot Jehu, daarom dat gij welgedaan hebt, doende wat recht is in mijne oogen, en den huize van Achab hebt gedaan naar alles wat in mijn hart was, *daarom zal ik u beloonen* met uwe zonen tot in het vierde gelid op den troon van Israel te zetten." En nu ten slotte deze vraag: Durft u nu voor dat woord *beloonen*, het woord *straffen* in te voegen? Gaarne ontvingen we hierop een rechtstreeksch antwoord van u.

II. Het volgende en laatste wat ons nog rest af te handelen is te vinden in de S. B. van 1 Sept.

Dat "barak" meer dan eene beteekenis had in de Heilige Schrift wisten we wel. Voldoende voor ons is uwe erkenning dat het ook wel gebruikt wordt in den zin van zegenen, gelijk dit dan ook werkelijk de bedoeling was van Jacob ons medegedeeld in Gen. 47:7.

Wij geven toe, dat hier niet een *direct* bewijs ligt voor algemeene genade, doch dat hebben wij ook niet beweerd. Indirect zit dit bewijs er wel terdege in. Immers Jacob geeft hier blijk van te staan op het standpunt van Jezus, zooals ons dat verhaald wordt in Matth. 5:44-48. en zeg nu niet (zooals wij dat wel eens hoorden) dat dit alleen van onze en niet van Gods vijanden geldt, want:

1. Ge kunt die niet altijd onderscheiden;

2. Deze schriftuurplaats wordt door Paulus bewezen voor alle menschen te gelden, als hij zegt in Rom. 12:20: "Indien dan uw vijand hongert, zoo spijzigt hem; indien hem dorst, zoo geeft hem te drinken," enz. Ook hier is het duidelijk, dat Paulus alle menschen op het oog heeft waarmede wij in aanraking komen. De verzen 17 en 18 van dit hoofdstuk welke hieraan voorafgaan, bewijzen dat;

3. In Hand. 7:60 wordt ons vermeld, dat Stefanus bad voor degenen die hem steenigden, en dit waren toch zeker ook niet allen liefhebbers of vrienden Gods, niet waar?

III. Over Ezau kunnen we kort zijn.

1. Gen. 27:39 is bewezen geworden met Hebr. 11:20 en dan is immers het einde van alle tegenspreken bereikt, niet waar?

2. Ezau vroeg om een *zegen*, en als dan zijn vader aan zijn verzoek voldoet is het ongerijmd om aan een *vloek* te denken.

3. De Statenvertalers hebben het woord zegenen er cursief bijgedrukt, en geven hiermede te kennen dit ook als zegen op te vatten.

IV. Ons onderscheid maken tusschen goddeloozen en goddeloozen met de teksten waarvoor u ons plaatst, hopen we later te beantwoorden, omreden u ons daar nogmaals voor plaatst in de S. B. van 15 Nov.

V. De beschuldiging dat we geen schrifttaal maar filosofie gebruikt hebben, werpen we verre van ons. We verwijzen ieder die lezen kan en wil naar de schriftuurplaatsen die we genoemd hebben, en laten het aan hun oordeel over om uit te maken of onze stellingen op Gods Woord gegrond waren ja of neen.

VI. Uw vraag of het moeilijker voor mij is om te gelooven dat God zulk een fatsoenlijken goddelooze haat in den tijd, dan dat Hij hem straks voor eeuwig verdoemt, beantwoorden we als volgt:

1. Niets is voor ons moeilijk te gelooven, als de Heilige Schrift het ons leert; daarvoor buigen we onvoorwaardelijk.

2. We hebben nooit beweerd dat God den fatsoenlijken goddelooze niet haat. Immers alle menschen worden zonder onderscheid als kinderen des toorns geboren. Wij willen echter wel onderscheiden tusschen staat en toestand van den goddelooze.

Zoo zijn we dan aan het einde gekomen met het behandelen van de Schriftgedeelten, die we tot nu toe u hadden voorgelegd. Natuurlijk is er nog wel veel meer, doch we willen niet onbillijk zijn, en voldoen gaarne aan uw verzoek, in zooverre we dat kunnen, om de teksten die u ons voorlegt, op ons standpunt te verklaren.

We zeggen u dank voor de plaatsruimte en tijd uwerzijds voor ons beschikbaar gesteld en verblijven als steeds uw br. in Chr.,

I. DE MEY

Antwoord aan Broeder De Mey

Over het geval met Jehu.

We kunnen hierover kort zijn. Broeder De Mey heeft hierover geen nieuws en ons antwoord is reeds eerder gegeven. De stand van de kwestie tusschen hem en ons is dan nu als volgt:

1. We zijn het er samen over eens, dat de daad van Jehu in geestelijk-zedelijken zin zonde was. Dat beteekent voor mij, dat ze in motief, karakter en doel zonde was. Motief was zelfzucht in plaats van de vreeze Gods. Karakter was moord op Achab's huis en om dat bloedvergieten wordt hij in zijn huis gestraft, zie Hosea 1. Doel was: zelf op den troon te komen. Was de daad van Jehu goed geweest, dan was het motief geweest de vreeze Gods en verontwaardiging over de zonden van Achab; nu wandelde hij zelf in de zonden van Jerobeam en week daarvan niet af. Het karakter was dan geweest heilige wrake over de goddeloozen in den naam des Heeren. En het doel was geweest de eere van Jehova en het heil van Israel. Dit alles ontbrak. Jehu's daad was dus zonde. Ik ben blij, dat we althans zoover zijn, dat we het hier-

over eens zijn. Hoe iets nog anders zonde kan zijn dan in geestelijk-zedelijken zin versta ik niet. Zonde is altijd geestelijk-zedelijk van aard.

2. We zijn het er ook over eens, dat de daad van Jehu technisch in overeenstemming was met Gods gebod. Broeder De Mey noemt dat liever *uitwendig goed*. Dat kan wel. Over woorden twisten we niet. We bedoelen zeker beide wel hetzelfde. De zondige daad van Jehu was naar het uitwendige in overeenstemming met Gods gebod. Hij had zich ijverig en bekwamelijk van zijn taak gekweten. En ik veronderstel, dat wij het er ook over eens zijn, dat dit de bedoeling is van den tekst, als we lezen: "Daarom dat gij wel gedaan hebt," etc. Dit strookt volkomen met onze vroegere verklaring van de zoogenaamde burgerlijke gerechtigheid. Een zondaar ziet het goede van Gods gebod voor zichzelf. Daarom tracht hij naar het uitwendige daarnaar te leven. Daardoor wordt zijn daad voor God niet goed. Hij blijft zondigen. Maar naar den uitwendigen vorm leeft hij dan naar Gods gebod. Ook hierover zijn we het eens.

3. Eigenlijk ligt ons verschil hierin, dat broeder De Mey ten slotte toch dat geestelijk-zedelijk booze karakter van Jehu's daad vergeet, het gaat scheiden van dien uitwendigen vorm en dan de mogelijkheid ziet, dat de Heere die booze daad van Jehu in Zijn gunst beloonde met zegen; terwijl wij vasthouden, dat de Heere het kwade straft, ook in het geval met Jehu. En wij houden vol, dat het koningschap op zichzelf geen zegen is, maar alleen dan als iemand het in de gunst Gods mag ontvangen. En in het geval van Jehu is dit koningschap nooit een zegen geweest. De gunst Gods was nooit over den goddeloozen Jehu. En daar gaat het over, nietwaar?

4. Wil de broeder ten slotte een antwoord op zijn vraag, welnu hier volgt het. Des Heeren woord tot Jehu kwam hierop neer: Daarom dat gij wel gedaan hebt naar het uitwendige en als een bekwaam strijder alles hebt uitgevoerd wat in Mijn hart was, zal Ik u verhoogen op den troon van Israel, maar omdat gij in dat technisch weldoen ten slotte tegen mij gezondigd hebt, wandelende in de wegen van Jerobeam, daarom zal Ik u in die verhooging straffen en bezoeken met mijn toorn. Mij dunkt, dat broeder De Mey het ook hierin wel met ons eens moet zijn.

Over het geval met Ezau.

Ook wij kunnen hierover kort zijn. Wij verwijzen den broeder naar hetgeen we eerder hierover schreven en voorts naar Mal. 1:2-4. Laat de broeder dit laatste maar eens zoo verklaren, dat hij er een zegen voor Ezau uit haalt.

Over het onderscheid tusschen goddeloozen en goddeloozen.

Wij zullen met belangstelling afwachten, dat de broeder dit in het licht der Schrift eens duidelijk maakt.

Over de beschuldiging van filosofie.

Wij hebben nooit beweerd, dat broeder De Mey doorgaans filosofeerde, nog veel minder, dat hij aan filosofie doet, als hij Schriftuurplaatsen aanhaalt. Maar wij hebben uitdrukkelijk gezegd, dat de broeder *in de laatste paragrafen* van zijn vorig schrijven filosofeert. En dat zeggen we nog eens weer. Het onderscheid, dat de broeder wil maken tusschen goddeloozen en goddeloozen is pure filosofie en niet gegrond op Gods Woord. Als de broeder het tegendeel ons gaat bewijzen, zullen we dit ridderlijk terugtrekken.

Jacob en Farao.

Wij hebben duidelijk aangetoond, dat Jacobs zegenen van Farao hier den zin heeft van groeten. Hij groet Farao bij het binnenkomen en bij zijn vertrek. Broeder De Mey antwoordt hierop maar niet, gaat het stilletjes voorbij en blijft maar bij zijn eigen idee.

Wij zullen nu dan wachten op des broeders verklaring van het onderscheid tusschen goddeloozen en goddeloozen. En voorts op zijne verklaring van de teksten, die we hem hebben voorgehouden.

H. H.

CORRESPONDENTIE

Waarde Redactie!

Een paar weken geleden werd de onderstaande vraag op onze Hollandsche Mannenvereeniging beantwoord, waarop nogal eenige discussie volgde. Zou u zoo goed willen zijn uw antwoord daarop te geven in den Standard Bearer?

"Hoe moeten we dit verstaan? Indien alleen het lichaam van den mensch gegenereerd wordt en niet de ziel, zoo genereert de mensch niet een mensch, daar toch de mensch bestaat uit ziel en lichaam?"

Door ons hierover eenig licht te ontsteken zal u zeer verplichten de Hollandsche Mannenvereeniging.

Namens haar,
G. SCHAAFSMA

Grand Rapids, Mich.

Antwoord:

Het is geen wonder, dat levendige discussie volgt als er zulke problemen op tafel komen. Een mannenvereeniging, die de bespreking van zulke problemen nog aandurft, is zeker nog lang niet dood. Daarin verblijd ik mij.

Of ik een afdoend en bevredigend antwoord op de gestelde vraag zal kunnen geven is zelf een vraag. Maar ik zal het probeeren.

Ge weet natuurlijk wel, dat er van ouds drie beschouwingen zijn over den oorsprong der ziel. Ze noemen zich met de groote namen: Creatianisme, Traducianisme, Prae-existentianisme. Volgens de eerste beschouwing schept God bij de generatie en geboorte van ieder mensch de ziel. Volgens het Traducianisme wordt de geheele mensch naar lichaam en ziel voortgebracht door generatie en geboorte. Het Prae-existentianisme wil, dat God alle zielen tegelijk bij de schepping heeft gemaakt en ze bij de wording van ieder mensch in het lichaam doet inwonen.

Over de laatste beschouwing behoeven we niet te spreken. Onder ons vindt ze zeker geen voorstanders.

De eerste beschouwing, die van het Creatianisme werd in den regel voorgestaan door de Gereformeerden.

Als ik me zoo voor de vuist weg niet vergis, dan zijn het vooral de Lutherschen, die het Traducianisme zijn toegedaan.

Een eigenlijke, vaststaande Gereformeerde beschouwing is er niet. Ook onder de Gereformeerden zijn er wel Traducianisten.

Van weerszijden beroept men zich wel op enkele teksten, die eenig licht schijnen te werpen over dit moeilijke vraagstuk. Maar dit beroep op bepaalde teksten heeft weinig gebaat. Afdoend bewijs voor de een of andere beschouwing is er in de Schrift in den vorm van een tekst niet. Ook beroept men zich op andere dingen, zooals de overeenkomst in karaktertrekken tusschen ouders en kinderen, de erfsmet, de onmogelijkheid, dat een geestelijke substantie zich zou kunnen voortplanten, etc. Alle zaken, die natuurlijk bij de behandeling van zulk een vraagstuk in bespreking komen, maar die geen oplossing bieden. Ze doen ons slechts het moeilijke van het vraagstuk zien.

Persoonlijk kan ik mij in geen der drie voorstellingen geheel vinden. In het Traducianisme niet, omdat naar mijn overtuiging het geestelijke in den mensch zeker van God komt door een bepaalde daad van Hem. In het platte Creatianisme niet, als daardoor wordt bedoeld, dat door generatie eigenlijk niets anders dan een dood lichaam wordt voortgebracht, dat leven ontvangt doordat God er een ziel in schept. En over het Prae-existentianisme behoef ik geen woord te verspillen.

Ik wil op drie dingen wijzen.

In de eerste plaats op de openbaring in de natuur, waardoor ons geleerd wordt, dat door voortplanting het levend organisme zichzelf altijd weer voortbrengt. Zoo is het bij planten en dieren. Een boom brengt weer een. levenden boom voort. Een dier geeft door generatie en geboorte het aanzijn aan een levend dier. Zoo krijgen we uit de natuur althans den indruk, dat ook de mensch door generatie en geboorte een levenden mensch voortbrengt. De levende natuur des menschen is vrucht van generatie en geboorte. De mensch brengt wel een mensch voort.

In de tweede plaats wil ik wijzen op de schepping van den mensch. We lezen daarvan in Gen. 2:7: "En de Heere had *den mensch* geformeerd uit het stof der aarde, en in zijne neusgaten geblazen den adems des levens; *alzoo* werd *de mensch* tot een levende ziel." Op enkele dingen in dit woord der Schrift moet de aandacht gevestigd worden. Allereerst op het feit, dat God den mensch *formeerde* in onderscheiding van het dier, dat Hij uit de aarde deed voortkomen. Zie Gen. 1:24, 25. Dat zijn natuur door den Heere opzettelijk als met Zijne hand geformeerd werd heeft zeker betrekking op het feit, dat de mensch naar Gods beeld geschapen is. In de tweede plaats op het even duidelijke feit, dat er niet staat, dat God des menschen lichaam formeerde uit het stof der aarde, maar *den mensch*. En in de derde plaats, dat de Heere in zijn neusgaten den adem des levens blies. Nu geeft deze tekst naar mijn beschouwing te kennen, niet, dat de Heere een dood lichaam uit het stof formeerde, een soort kleigedaante, en dat Hij daarna in dien kleivorm den adem des levens blies, maar dat de geheele mensch door dit formeeren uit het stof der aarde en dit inblazen van den adem des levens geschapen werd. *Alzoo*, door dit formeeren en inblazen, werd de mensch tot een levende ziel. Het dier werd tot een levende ziel, doordat de aarde op Gods machtwoord levende zielen voortbracht, Gen. 1:24. De mensch werd *alzoo* tot een levende ziel, namelijk, doordat de Heere hem formeerde uit het stof en in zijne neusgaten den adem des levens inblies. Met andere woorden: God formeerde uit het stof der aarde geen dooden kleivorm, maar een levend organisme, *de levende natuur* des menschen. Doch terwijl Hij die levende natuur formeerde blies Hij in zijne neusgaten den adem des levens, door welke inblazing zijn levende ziel tot een persoonlijke geestelijke natuur werd gestempeld, aangelegd op het leven Gods.

In de derde plaats moeten we hier wijzen op de Vleeschwording des Woords. Wij belijden, dat Christus de volle menschelijke natuur heeft aangenomen uit de maagd Maria, terwijl het de Persoon des Zoons was, die van God kwam, door den Vader gezonden, om de menschelijke natuur aan te nemen. Ook dit werpt licht op de vraag, die gesteld is. Want immers bij de Vleeschwording des Woords hebben we dit, dat *de natuur*, de levende natuur door ontvangenis des Heiligen Geestes wordt voortgebracht door de maagd Maria. Die natuur zooals die voorkomt uit Maria is *onpersoonlijk*. Het is de *Persoon* des Zoons, die die *onpersoonlijke* natuur aanneemt.

In het licht nu van dit alles zou ik in antwoord op de vraag mij gesteld het volgende willen antwoorden.

1. Door generatie en geboorte brengt de mensch niet slechts een lichaam voort, maar het levend organisme van de menschelijke natuur, zooals ook de plant de plant, het dier weer het dier voortbrengt. Het wil mij voorkomen, dat juist het levend organisme, voorzoover de Heere dat in den beginne uit het stof formeerde, door den mensch in den weg van generatie en geboorte ook wordt voortgebracht. Ik zou willen zeggen: in dien zin brengt de mensch *de geheele natuur* des menschen voort, zooals ook uit de Vleeschwording blijkt.

2. Dat er echter bij de generatie en wording en geboorte van een mensch ook een daad Gods plaats grijpt, waardoor zijn natuur gestempeld wordt tot een *persoonlijke* natuur, tot een *geestelijk* wezen, dat in onderscheiding van het dier Gods beelddrager is en in heel zijn leven op Gods leven is aangelegd.

Hopende, dat het mij gelukt is in dit geval eenigszins de Mannenvereeniging te dienen en eenig licht te verspreiden over dit moeilijke vraagstuk, verblijf ik de uwe in Christus,

H. H.